

**Kommundirektörens
förslag till drift- och
investeringsbudget
för 2015,
ramar för 2016-2017**

Budgetförslag

2014-05-27

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG TILL BUDGET 2015 FÖR VÄRMDÖ KOMMUN

INNEHÅLL

Kommundirektörens inledning	1
Förslag till beslut	2
Vision enligt tidigare fullmäktigebeslut	6
Ledning och organisation	9
Förslag till Budget 2015 i sammandrag:	11
Sammanfattning och utgångspunkter - budget 2015	11
Drift- och investeringsbudgetar	12
Finansierings-, balansräknings- och resultaträkningsbudgetar	14
Ekonomisk strategi	16
Bilaga 1 Omvärldsfaktorer	
Bilaga 2 Befolkningsutveckling	
Bilaga 3 Nämndernas budget	
Kommunfullmäktige	1
Överförmyndarnämnd	3
Kommunstyrelse	5
Finansieringsnämnd för utbildning	9
Kultur- och fritidsnämnd	13
Socialnämnd	16
Finansieringsnämnd för äldreomsorg	19
Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnd	22
Samhällsplaneringsnämnd	24
Utbildningsstyrelse	28
Vård- och omsorgsstyrelse	29
Bilaga 4 Centrala åtaganden och finansförvaltning	
Bilaga 5 Ekonomistyrningsprinciper, budgetregler	
Bilaga 6 Investeringsbudget med kommentarer	
Bilaga 6b Framtidens Gustavsberg	
Bilaga 7 Peng	
Bilaga 8 Taxor och Avgifter (separat bilaga)	

Inledning

Föreliggande förslag till budget och verksamhetsplan för Värmdö kommun grundar sig på en analys av olika omvärldsfaktorer. Dels är det förutsättningarna för den ekonomiska volym som avgör vad vi kan förslå, dels är det möjliga och nödvändiga utvecklingsfrågor för kommunens verksamheter. Utrymmet är begränsat, naturligtvis, eftersom intäkter och kostnader måste balanseras.

Föreliggande budgetförslag förutsätter att alla tar ett strikt ansvar för att anvisade medel används på korrekt sätt enligt beslut, att eventuellt ökade kostnader pareras med omprioriteringar inom ansvarsområdet.

Allmänt föreslås en ramuppräknning på 2 procent för alla verksamheter. Det grundar sig på en sammanvägd bedömning av kommunens totala kostnadsläge för lokaler, löner och övriga kostnader.

Särskilda satsningar som särskilt bör nämnas är förslaget till ett upplevelsecentrum i gamla hushållsporslinsfabriken i Gustavsbergs hamn, att förväntas komma i drift successivt 2015. Att Gustavsbergs konsthall kommer inrymmas i Porslinsfabriken. Vidare föreslås fortsatt differentiering av skolpeng och att omfatta även förskolepeng. Vi har startat diskussioner med KTH om samverkan, i ambition att skapa högre utbildningsmöjligheter i Värmdö kommun. Socialnämnden föreslås få ett ramtillskott på 12 mnkr exklusive volymkompensation på 5 mnkr. Nyckelfria lås införs hos brukare av hemtjänst. Ytterligare resurser tillförs vinterväghållning, drift GC-vägar och parker.

Ytterligare medel till upprustning av Kvarnbergsskolan tillförs med 75 mnkr. Kattholmen föreslås upprustas, 20 mnkr anslås till detta 2015. Den yttre miljön vid skolorna föreslås upprustas med 15 mnkr under en treårsperiod. VA-utbyggnaden fortsätter enligt plan.

Ytterligare anpassningar i förskoleutbudet planeras som tar största möjliga hänsyn till närheten mellan bostad och förskola, ca 200 platser planeras i centrala Gustavsberg. Arbetet med att utveckla centrala Gustavsberg enligt tidigare beslut fortgår.

Arbetet med ett gemensamt Värmdö förutsätter fortsatt utveckling av styrning och ledning, samt fortsatt verksamhetsutveckling inom alla områden i kommunen.

Stellan Folkesson
Kommundirektör
Värmdö kommun

Kommundirektörens förslag till beslut

Kommungemensamt

- Den kommunala skattesatsen fastställs till 19,91 för år 2015, vilket innebär en oförändrad skattesats jämfört med 2014.
- Nämnderna ges i uppdrag att upprätta detaljbudget och i denna besluta om effektmål inklusive mål för Plan för hållbar utveckling.
- De direktiv för nämndernas verksamhet som redovisas under respektive nämnd i budgetdokumentet under rubriken Kommentarer till driftbudget fastställs.
- Respektive nämnd bemyndigas att inom ramen för sin budget bevilja bidrag till organisationer inom sitt verksamhetsområde med uppräkningshögst 2 %.
- Budgetregler godkänns i enlighet med bilaga 5.
- Investeringsbudgeten fastställs för år 2015 med i förekommande fall anslagsbindning på objektsnivå enligt bilaga 6.
- Projektbudget för Gustavsbergsprojektet enligt bilaga 6b godkänns.
- Samtliga nämnder uppmanas att inom ramen för respektive ansvarsområden aktivt medverka i utvecklingen av Gustavsbergsprojektet.
- Taxor och avgifter fastställs för kommunens verksamheter enligt bilaga 8.
- I övrigt fastställs budgeten med de kommentarer och anvisningar som finns i texten.
- För verksamhetsåret 2015 ges till bolag, inom ny aktiebolagsrättslig koncern, driftbidrag om 12,9 miljoner kr, vilket motsvarar det sammanlagda driftbidraget 2014 till Gustavsbergsbadet AB och Gustavsbergs Porslinsmuseum AB
- Reavinster som skapats genom försäljning av kommunal mark och andra fasta tillgångar får inte användas till finansiering av kostnader i den kommunala driftsbudgeten utan ska antingen användas till nya investeringar eller till minskning av kommunens ackumulerade skuld.
- Kommunstyrelsen har under år 2015 rätt att nyupplåna, dvs öka kommunens låneskuld hos kreditinstitut upp till den låneram som beslutades i KF Budget 2014, vilken är maximalt 2 miljarder kronor.
- Kommunstyrelsen har under år 2015 rätt att omsätta lån, d v s låna upp belopp motsvarande de lån som förfaller till betalning under år 2015.

- Kommunstyrelsen har rätt att ha en checkräkningskredit för koncernen om 150 mnkr, d.v.s. samma belopp som 2014.
- Kommunen ingår borgen, såsom för egen skuld, för VärmdöBostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett högsta lånebelopp om 617 miljoner kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Kommunfullmäktige

- Kommunfullmäktiges, valnämndens och revisionens budget fastställs för år 2015 till kostnader 6 635 tkr, netto 6 635 tkr i enlighet med de uppgifter som redovisas under kommunfullmäktige mm.
- 300 tkr avsätts till kommunfullmäktiges budget för att täcka kostnader för utbildning av nya förtroendevalda efter valet.

Överförmyndarnämnden

- Överförmyndarens budget fastställs för år 2015 till kostnader 3 257 tkr, intäkter 1 004 tkr, netto 2 253 tkr i enlighet med de uppgifter som redovisas under överförmyndarnämnden.

Kommunstyrelsen

- Kommunstyrelsens budget, exklusive bruttobudget om kostnader och intäkter avseende fastighetsenheten, fastställs för år 2015 till kostnader 197 736 tkr, intäkter 229 782 tkr, netto 140 354 tkr i enlighet med de uppgifter som redovisas under kommunstyrelsen.
- Fastighetsenhetens budget fastställs för år 2015 till kostnader 165 900 tkr, intäkter 172 400 tkr, netto -6 500 tkr i enlighet med de uppgifter som redovisas under kommunstyrelsen.
- Kommunstyrelsen bemyndigas att förvärva fastigheter inom en ram om 40 mnkr i enlighet med reglemente.
- Kommunstyrelsen, fastighetsutskottet, bemyndigas att genomföra reinvesteringar i kommunens lokaler inom en ram om 35 mnkr.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att teckna avtal med Kungliga Tekniska Högskolan för att samverka inom gemensamt aktuella frågor inom fastigheter, byggande och hållbar utveckling. Kommunstyrelsen tillförs 2 000 tkr för ändamålet.

Finansieringsnämnden för utbildning

- Budgeten för finansieringsnämnden för utbildning fastställs för år 2015 till kostnader 1 175 372 tkr, intäkter 95 228 tkr, netto 1 080 144 tkr i enlighet med de uppgifter som redovisas under finansieringsnämnden för utbildning.
- Förskolepengen för pedagogisk omsorg återställs till samma belopp som ordinarie förskolepeng.
- Peng och ersättningar fastställs för verksamheter inom nämndens ansvarsområden enligt bilaga 7.
- En socioekonomisk differentiering av skolpengen om 7 000 tkr beslutas enligt bilaga 7. 2014 beslutades om 7 800 tkr, den totala socioekonomiska differentieringen av grundskolepengen uppgår därmed till 14 800 tkr.
- En socioekonomisk differentiering även av förskolepengen om 4 900 tkr beslutas enligt bilaga 7.
- Budgeten för nyanlända elevers skolgång förstärks med 2 000 tkr, med syftet att öka elevgruppens möjligheter att nå skolans mål.
- Ersättningen för språkintruktionsprogrammet på gymnasiet höjs från 107 tkr 2014 till 130 tkr 2015. Nämndens budget förstärks med 650 tkr för detta ändamål.

Kultur- och fritidsnämnden

- Kultur- och fritidsnämndens budget fastställs för år 2015 till kostnader 120 454 tkr, intäkter 8 765 tkr, netto 111 689 tkr i enlighet med de uppgifter som redovisas under kultur- och fritidsnämnden.
- Nämnden tillförs på driftbudgeten 2015 5 000 tkr avseende delårseffekt för det nya kulturhuset samt 2 000 tkr i projektmedel för planering och utveckling av kulturhuset.
- Kommunen accepterar erbjudandet från den ideella föreningen Gustavsbergs Konsthall att ta över huvudmannaskap för konsthallen.

Socialnämnden

- Socialnämndens budget fastställs för år 2015 till kostnader 410 067 tkr, intäkter 106 409 tkr, netto 303 658 tkr i enlighet med de uppgifter som redovisas under socialnämnden.
- Nämnden tillförs 12 000 tkr för att stärka verksamhetens ekonomiska förutsättningar, utöver årlig volymkompensation.
- Peng fastställs för bostadsgrupp LSS, servicebostad LSS samt daglig verksamhet inom omsorgen för funktionshindrade enligt bilaga 7.

Finansieringsnämnden för äldreomsorg

- Budgeten för finansieringsnämnden för äldreomsorg fastställs för år 2015 till kostnader 295 792 tkr, intäkter 45 400 tkr, netto 250 392 tkr i enlighet med de uppgifter som redovisas under finansieringsnämnden för äldreomsorg.
- Pengsystemet för särskilt boende förenklas från att ha bestått av flera olika vårdnivåer till att bestå av en nivå för plats på somatisk avdelning och en nivå för plats på demensavdelning. Förenklingen är kostnadsneutral för nämnden.
- Pengen för somatisk avdelning inom särskilt boende höjs med 50 kr per dygn 2015 och ytterligare 50 kr 2016, med anledning av socialstyrelsens föreskrifter om behovsanpassad bemanning inom äldreomsorgen. Nämndens budget 2015 förstärks med 2,7 mnkr för ändamålet.
- Momskompensationen för externa utförare inom särskilt boende sänks från 5,6 procent till 3,6 procent, en sänkning som baseras på genomgång av kostnadssammansättningen i kommunens egna boenden.
- Peng fastställs för särskilt boende, demensdagvård och hemtjänst enligt bilaga 7.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden

- Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens budget fastställs för år 2015 till kostnader 30 058 tkr, intäkter 23 141 tkr, netto 6 917 tkr i enlighet med de uppgifter som redovisas under bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Samhällsplaneringsnämnden

- Samhällsplaneringsnämndens skattefinansierade verksamhetsbudget fastställs för år 2015 till kostnader 116 128 tkr, intäkter 58 184 tkr, netto 57 944 tkr i enlighet med de uppgifter som redovisas under samhällsplaneringsnämnden.
- Samhällsplaneringsnämndens taxefinansierade verksamhetsbudget fastställs för år 2015 till kostnader 109 417 tkr, intäkter 104 095 tkr, netto underskott -5 322 tkr för VA-verksamheten och till kostnader 65 039 tkr, intäkter 58 000 tkr, netto underskott -7 039 tkr för renhållningsverksamheten i enlighet med de uppgifter som redovisas under samhällsplaneringsnämnden.
- Anslaget för vinterväghållning utökas med 2 500 tkr till 5 500 tkr. Nämnden ska återkomma med rapportering om effektiviseringsåtgärder för att rymma verksamheten inom budgetramen i delårsrapporten för 2015.
- Taxorna inom VA höjs med 2,5 % för år 2015.
- Renhållningstaxan förblir oförändrad 2015.

Vision enligt fullmäktiges beslut

Vision Värmdö 2030

Vision Värmdö 2030 består av fem teman som alla kretsar kring olika former av möten (se bilder till höger).

Kommunfullmäktige antog under 2009 den vision för hur Värmdö ska se ut år 2030 som kommunens Framtids- och klimatberedning har arbetat fram.

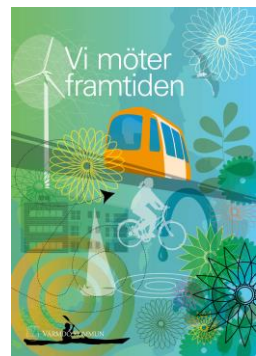
Arbetet med Vision Värmdö 2030: Skärgårdens mötesplats har skett i dialog med medborgare. Visionen kompletteras med strategier som visar hur kommunen ska gå tillväga för att nå visionen. Dessa blir en övergripande ledstjärna för kommunens långsiktiga verksamhetsplanering och styrning samt ingår i den kommande översiktsplanen. Skärgårdens mötesplats sammanfattas nedan.

Skärgårdens mötesplats

Värmdö är skärgårdens mötesplats. Här möter vi framtiden genom att ligga i framkant för den nödvändiga omställningen till långsiktig hållbarhet. Vi använder förnybar energi, har moderna och miljövänliga transporter och bygger kretsloppsanpassat. Vi vågar pröva nya lösningar.

I Värmdö möter naturens lugn ett pulserande lokalt samhälle. Naturen är tillgänglig för alla och det finns ett rikt rörligt friluftsliv. Vi värnar orörd natur samtidigt är det nära mellan täta lokala samhällen. Värmdö är en plats för möten mellan olika människor – yngre och äldre, kvinnor och män, nya och infödda svenskar. Politiken bygger på delaktighet och dialog mellan medborgare och valda.

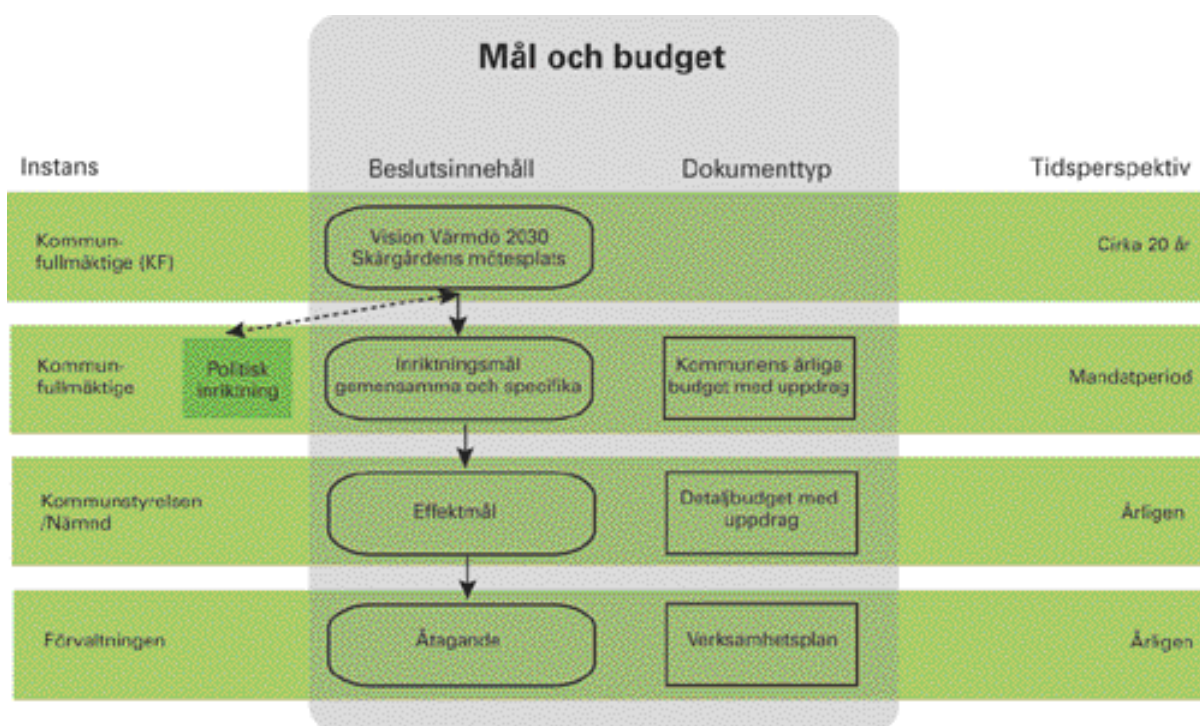
Vi har ett anrikt kulturarv som möter och ger styrka åt morgondagens företagande. Här finns traditioner som förs vidare till framtidsbranscher som ekologisk turism, kunskapsnäring, miljöteknik och kultur. Här finns kreativt skapande, livskraftigt företagande och utbildning av hög klass. Värmdö är en del av Stockholmsregionen, Sverige och världen. Vi är nära storstaden samtidigt som vi erbjuder ett självständigt alternativ till den. Kommunikationer till och från Värmdö är effektiva och klimatsmarta. Vi engagerar oss i Östersjöfrågorna – vattenkvaliteten är en gemensam resurs för alla länder runt Östersjön, liksom havsmiljön allmänt. Våra livskraftiga lokala samhällen är en del av en global värld.

Budgetprocessens kopplar samman mål och medel. Arbetet med mål och budget är därför centralt i styrningen av kommunens verksamhet liksom i planeringen av kommunens arbetsår.

Under våren analyseras föregående års verksamhet, samtidigt som arbetet med mål och ekonomiska ramar för kommande år görs. Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges budget görs detaljbudget och prioritering i verksamhetsplaner inom alla nämndområden för det kommande året. Förvaltningens kontor och avdelningar tar fram indikatorer för att kunna stämma av utvecklingen av de politiska målen. Denna process sker i dialog mellan respektive nämnd och kontor. I styrsystemet ingår även kvartalsvisa ekonomiska avstämningar och fortlöpande uppföljningar mot mål och ekonomiska ramar. Verksamhetsåret avslutas med verksamhetsberättelse och bokslutsdialog.

Inriktningsmål					
Styrning utåt			Styrning inåt		
Inflytande och dialog	Omsorg och trygghet	Livslångt lärande för livet och arbetslivet	Ett hållbart Värmdö	Ledarskap och medarbetarskap	Resurshushållning
<p>I Värmdö ska demokratin utvecklas genom att medborgare och brukare ska ges ökat inflytande, till exempel genom möjlighet till olika typer av dialog och möjlighet att ställa medborgarförslag. Särskilt ungdomars inflytande ska öka.</p> <p>Samverkan mellan kommunen och olika intressenter ska stärka och vidareutveckla en livskraftig social ekonomi.</p>	<p>I Värmdö ska social hållbarhet skapa grunden för medborgarnas trygghet och välfärd. Utsatta personer och grupper ska särskilt stödjas.</p> <p>Värmdö kommun ska i sina verksamheter beakta ett barnperspektiv och lika tillgänglighet för alla, oavsett kön, etnicitet, ålder, sexuell läggning, religiösa samt fysiska och psykiska förutsättningar.</p> <p>Personer som omfattas av kommunens omsorg ska erbjudas möjlighet till förebyggande hälsovård. Alla omsorgsalternativ i Värmdö ska alltid hålla hög kvalitet och anpassas utifrån individuella önskemål.</p>	<p>Värmdös invånare, såväl unga som gamla, ska erbjudas möjligheter till livslångt lärande i inriktningar de själva önskar. Värmdö kommun ska stimulera invånarna att utveckla sin kompetens i förhållande till arbetsmarknaden för att stärka sina möjligheter att få arbete.</p> <p>Elever ska erbjudas en kreativ skola med utbildningar av hög kvalitet, som uppmuntrar till aktiv rörelse, kritiskt tänkande och ger en stark kunskapsbas.</p>	<p>Vi ska utveckla Värmdö så att en omställning till en mer hållbar livsstil underlättas. Här skapar vi ett samhälle där sociala, ekonomiska och ekologiska aspekter värderas lika.</p> <p>Värmdö ska vara en attraktiv kommun att vistas och arbeta i. Vi erbjuder ett liv med både natur, skärgård och pulserande lokala samhällen med närhet till Stockholm.</p>	<p>Medborgarnas behov, statens krav i lagar och förordningar samt de kommunala styrdokumenterna är grunden för vårt uppdrag.</p> <p>Politiker, chefer, ledare och medarbetare ska ges förutsättningar att skapa en gemensam kultur som ger mod, öppenhet och engagemang som i sin tur möjliggör ständiga förbättringar. Ett tydligt ledarskap utgör också en viktig grund för en organisation i ständig utveckling.</p> <p>Personalen, vår viktigaste resurs, förverkligar kommunens mål och verksamhet. Medarbetarna ska ges gott stöd från chefer och ledare att uppnå ett engagerat medarbetarskap i en god arbetsmiljö så att de kan ge värmdöborna bra service och goda insatser i livets alla skeden.</p>	<p>Politiker, chefer, ledare och medarbetare ska gemensamt ta ansvar för effektiva arbetsätt och utveckling av smarta rutiner. Kommunens ekonomiska resurser ska utnyttjas effektivast möjligt.</p> <p>Värmdö ska ha en ekonomi i balans och en tydlig ekonomisk styrning som möjliggör minskad upplåning samt lägsta möjliga skatter och avgifter för värmdöborna med god kvalitet i välfärden.</p> <p>Värmdös naturresurser utgör livsförutsättningar för människor, växter och djur. Kommande generationers möjlighet att ha tillgång till naturresurserna ska utgöra grund för dagens beslut.</p>

Ledning och organisation

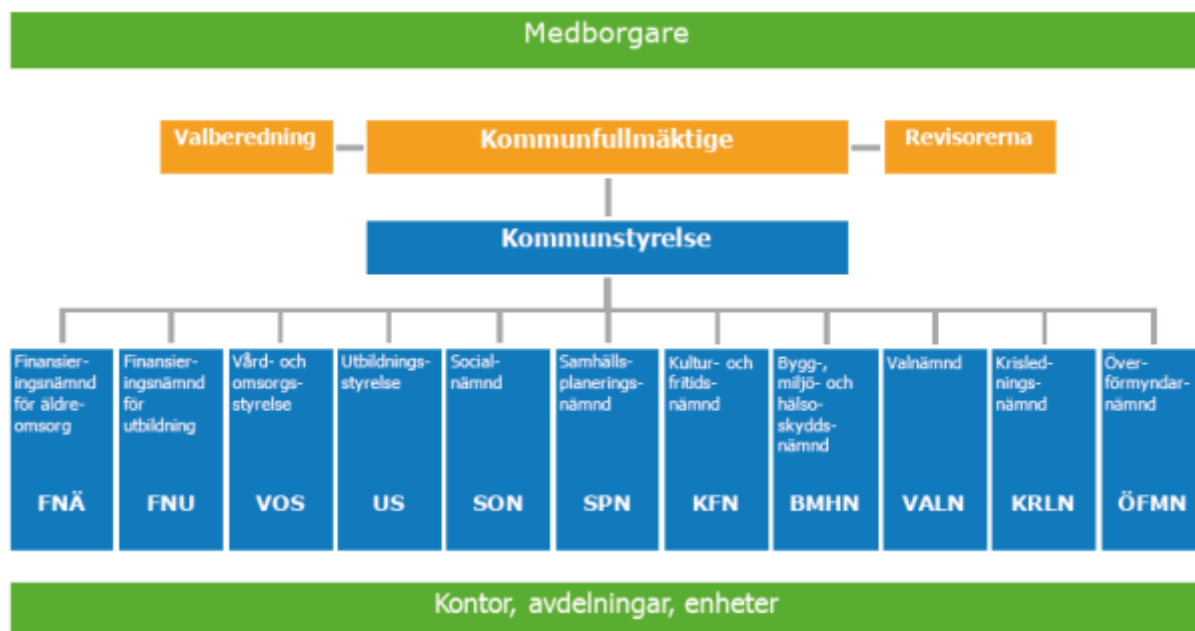
Politisk organisation

Värmdö kommun har en nämndsorganisation med kommunfullmäktige, kommunstyrelse samt nämnder och styrelser. Kommunens högsta politiska organ är kommunfullmäktige. Fullmäktige bestämmer den politiska inriktningen för kommunen genom beslut om bland annat policys, budget och taxor.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för kommunens verksamhet genom ansvar för exempelvis kommunens ekonomi, centrala förvaltning och planering.

Kommunstyrelsen har inrättat två utskott; fastighetsutskottet och

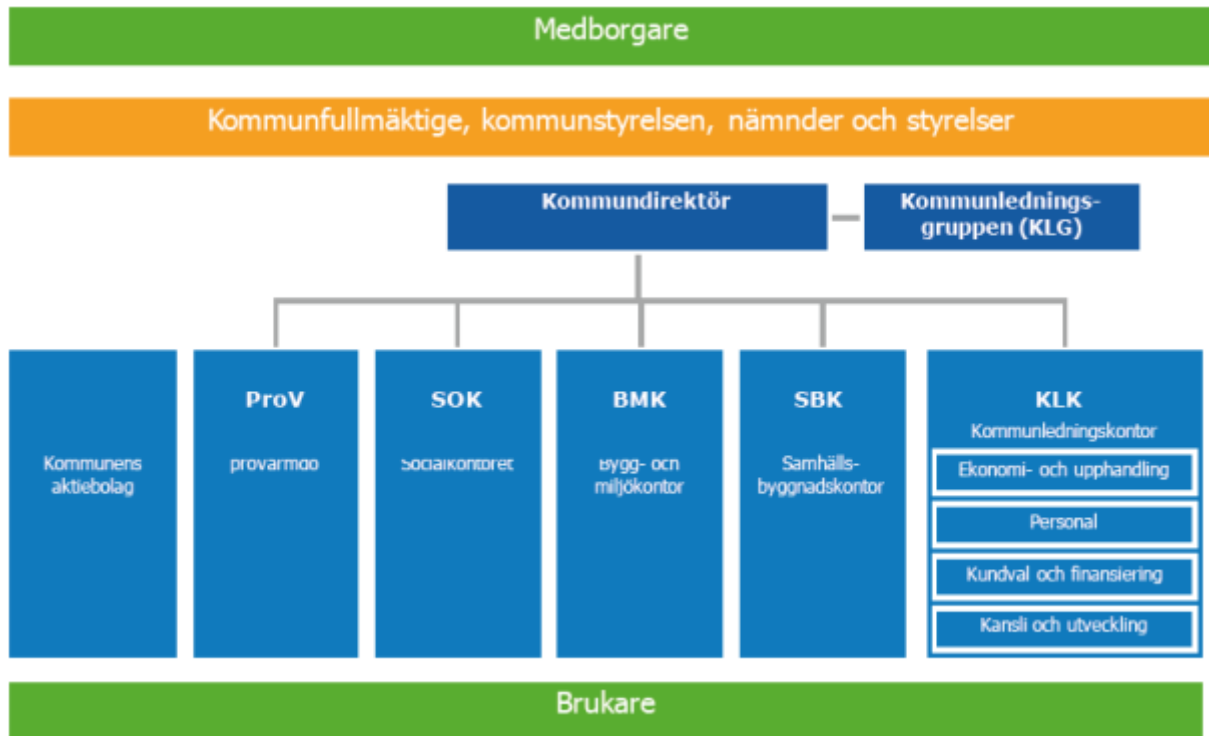
Gustavsbergsutskottet. Utöver kommunstyrelsen finns i Värmdö kommun elva nämnder och styrelser, vars ledamöter utses av kommunfullmäktige. Nämnderna och styrelserna beslutar om övergripande mål, detaljbudget och uppföljning inom sitt ansvarsområde.

Förvaltningsorganisation

All personal i Värmdö kommun är samlade i en förvaltning, underställd kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen har därmed det övergripande personalansvaret och är kommunens arbetsgivare. Kommundirektören är högsta tjänsteman i förvaltningen. Kommunlednings-gruppen ansvarar för den strategiska ledningen inom förvaltningen. I gruppen ingår samtliga kontorschefer, produktionschef och kommunledningskontorets avdelningschefer. Värmdö kommuns förvaltning består av fem kontor, vilka framgår av organisationsskissen. Förvaltningskontoren ansvarar för verksamheter, genomför uppdrag och ger stöd till de politiska nämnder och styrelser som de är kopplade till. Kommunledningskontoret har ett samordnande service- och styrningsansvar gentemot resten av organisationen.

Sedan slutet av 2013 är kommunens bolag formerade i en aktiebolagsrättslig koncern med Kommunhuset i Värmdö AB som moderbolag. Detta bolag äger övriga aktiebolag; Gustavsbergbadet AB, Gustavsbergs Porslinsmuseum AB, VärmdöBostäder AB och Värmdö Hamnar AB. Syftet med att skapa denna koncern är att förenkla, tydliggöra och stärka styrningen av bolagen. Styrningen sker genom ägardirektiv och bolagsordningar, som beslutas i kommunfullmäktige. Bolagens styrelser är politiskt tillsatta av kommunfullmäktige.

Budget 2015 i sammanfattning

Resultatbudget (mnkr) - = kostnad	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Förändring 2015/2014
Nämndernas nettokostnader	-1 792,7	-1 847,2	-1 953,5	-106,3
Centrala åtaganden (finansförvaltning)	83,6	-0,9	12,7	13,6
Verksamhetens kostnader	-1 709,1	-1 848,1	-1 940,8	-92,7
Skatteintäkter	1 727,5	1 764,7	1 862,9	98,2
Bidrag och avgifter utjämningsystem	161,7	165,3	164,4	-0,9
Finansnetto	-55,9	-41,5	-38,5	3,0
Årets resultat	124,2	40,4	48,0	7,6

- Kommunens budgeterade resultat uppgår till +48 mnkr och ligger således något över det av fullmäktige uppsatta resultatmålet.
- Budgeten bygger på oförändrad kommunalskatt jämfört med 2014, d.v.s. 19,91.
- Kommunfullmäktiges budget 2014 är utgångspunkten. Nettoramarna uppräknas generellt med 2 %, vilket ger nämnder och verksamhet utrymme att täcka kostnadsfördyringar (löner och inflation). Även intäkterna förutsätts öka med 2 %. Några generella besparingskrav ställs inte i budget 2015.
- Utgångspunkten är nyligen framtagna befolkningsprognos, med en befolkningsökning för Värmdö kommun med ca 850 personer årligen 2014 och 2015 (se bilaga 2, Befolkningsutveckling). Nämnderna ges utrymme för volymförändringar inom pengsystemen, även vissa andra verksamheter medges volymkompensation.
- Prognosen avseende befolkningstillväxten november 2013 – november 2014 visar + 700 invånare. Emellertid är bedömningen tämligen osäker, utifrån försiktighetsprincipen baseras beräknade skatteintäkter i budget 2015 därför på en ökning på 400 invånare den angivna perioden.
- Under 2015 uppgår investeringarna inklusive exploateringsprojekt till sammantaget 387 mnkr, fördelat på lokalförsörjningsplan 160 mnkr, taxefinansierad verksamhet 103 mnkr (investeringar./anslutningsavgifter), exploatering netto 26 mnkr samt övriga investeringar 98 mnkr. Det finns dessutom tidigare beslutade investeringar, som i en del fall kommer att sträcka sig över budgetåret och planperioden.
- Projektet Framtidens Gustavsberg framgår av särskild projektbudget (bil. 6b).
- Internräntan höjs 2015 med 0,7 procentenheter till 3,2 %, enligt SKL:s rekommendation, i linje med prognosen för den långa statsobligationsräntan 2015. Nämnder vars ekonomi påverkas av detta kompenseras med höjd ram.
- Nya redovisningsprinciper införs i form av s k komponentavskrivning, avsikten är att större investeringar ska delas in i komponenter beroende på varierande livslängd och åsättas olika avskrivningstider. En sidoeffekt blir att en del underhållsåtgärder, som i dag definieras som driftkostnader kommer att redovisas som investeringar i framtiden. Konsekvensen blir att den nya principen kortsiktigt ger en pluseffekt på kommunens resultat, i 2015 års budget + 6,5 mnkr.

Driftbudget 2015 (exkl produktionen)

Resultatbudget (mnkr)	KF Budget 2014	Budget kostnader 2015	Budget intäkter 2015	Budget netto 2015	Förändring 2015/2014
Kommunfullmäktige mm.	-7,5	-6,6	0,0	-6,6	0,9
Överförmyndarnämnden	-2,6	-3,3	1,0	-2,3	0,3
Kommunstyrelsen	-102,3	-343,6	229,8	-113,8	-11,5
Kommunstyrelsen / Fastighetsutskottet	-20,0	-20,0	0,0	-20,0	0,0
Finansieringsnämnd för utbildning	-1 055,9	-1 175,3	95,2	-1 080,1	-24,2
Kultur- och fritidsnämnden	-100,6	-120,5	8,8	-111,7	-11,1
Socialnämnd	-278,8	-410,1	106,4	-303,7	-24,9
Finansieringsnämnd för äldreomsorg	-220,1	-295,8	23,1	-250,4	-30,3
Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnd	-7,9	-30,0	23,1	-6,9	1,0
Samhällsplaneringsnämnd, skattefin.	-51,4	-116,1	58,2	-57,9	-6,5
Nämndernas nettokostnader	-1 847,2	-2 521,4	567,9	-1 953,5	-106,3
Pensionskostnader	-38,0	-40,0	0,0	-40,0	-2,0
Infrastrukturstöd skärgård	-6,4	-6,5	0,0	-6,5	-0,1
Framtidens Gustavsberg	-1,5	-1,5	0,0	-1,5	0,0
Intern ränta	45,0	-11,0	72,0	61,0	16,0
Statsbidrag maxtaxa och kvalitetsbidrag	20,3	0,0	19,6	19,6	-0,7
Övriga kostnader och intäkter	0,0	-1,0	1,0	0,0	0,0
Driftbidrag/koncernbidrag	-12,9	-12,9	0,0	-12,9	0,0
Centralt avsatt utrymme, volymer	-13,0	-14,0	0,0	-14,0	-1,0
Centralt avsatt utrymme, konjunktur	-13,0	-13,0	0,0	-13,0	0,0
Riskpremie fastigheter	18,6	0,0	20,0	20,0	1,4
Verksamhetens nettokostnader	-1 848,1	-2 621,3	680,5	-1 940,8	-92,7
Kommunalskatt	1 764,7	0,0	1 862,9	1 862,9	98,2
Inkomstutjämningsbidrag	23,8	0,0	13,8	13,8	-10,0
Kostnadsutjämningsbidrag	84,7	0,0	94,9	94,9	10,2
Regleringsposten	7,7	0,0	3,7	3,7	-4,0
Strukturbidrag	0,0	0,0	4,2	4,2	4,2
Kommunal fastighetsavgift	84,4	0,0	93,7	93,7	9,3
LSS-utjämnigen	-35,3	-45,8	0,0	-45,8	-10,5
Summa skatter och utjämningsystem	1 930,0	-45,8	2 073,2	2 027,3	97,3
Finansiella intäkter	6,5	0,0	5,5	5,5	-1,0
Finansiella kostnader	-48,0	-44,0	0,0	-44,0	4,0
Summa finansnetto	-41,5	-44,0	5,5	-38,5	3,0
Årets resultat exkl VA och RH	40,4	-2 711,2	2 759,2	48,0	7,6

Investeringsbudget 2015, ramar 2016-2017

Kommunens totala investeringar (mnkr)	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017	Summa 2015-2017
Lokalförsörjningsplan	160,0	48,0	60,5	268,5
Kommunen exkl. taxefinansierad verksamhet	98,3	94,1	76,2	268,6
Kommunen taxefinansierad verksamhet	102,8	57,6	42,0	202,4
Exploatering, netto	25,7	13,0	5,5	44,2
Totalt	386,8	212,6	184,2	783,7

Lokalförsörjningsplan (mnkr)	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017	Summa 2015-2017
Förvaltningslokaler	0,0	0,0	0,0	0,0
Verksamhetslokaler	160,0	48,0	60,5	268,5
Totalt	160,0	48,0	60,5	268,5

Kommunens investeringar (mnkr)	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017	Summa 2015-2017
Kommunstyrelse – Ledningsstab & Uppdragsavd	62,0	62,0	42,0	166,0
Kultur- och fritidsnämnd	3,0	3,0	3,0	9,0
Samhällsplaneringsnämnd – Skattefinansierad	33,3	29,1	31,2	93,6
Samhällsplaneringsnämnd – RH	1,2	1,2	11,2	13,6
Samhällsplaneringsnämnd – VA	101,6	56,4	30,8	188,8
Totalt	201,1	151,7	118,3	471,0

Exploateringsprojekt (mnkr)	Budget 2015	Budget 2016	Ram 2017	Ram 2015-2017	Total projekt
Utgifter	36,9	17,3	13,3	67,5	98,7
Inkomster	-11,2	-4,3	-7,8	-23,3	-115,7
Totalt	25,7	13,0	5,5	44,2	-17,0

Resultaträkningsbudget 2015

(mnkr)	2015
Verksamhetens intäkter *)	680,5
Verksamhetens kostnader *)	-2 542,1
Avskrivningar	-79,2
Verksamhetens nettokostnader	-1 940,8
Skatteintäkter	1 862,9
Bidrag från utjämningsystemen m.m.	210,2
Avgifter i utjämningsystemen	-45,8
Finansiella intäkter	5,5
Finansiella kostnader	-44,0
Årets resultat	48,0

*) I resultaträkningsbudgeten ingår inte budgeterade intäkter och kostnader för den egna produktion som utförs av Vård- och omsorgsstyrelsen och Utbildningsstyrelsen, eftersom deras bruttobudget beslutas i ett senare skede. Årets nettoresultat blir dock korrekt, då produktionsstyrelserna har en nettobudget som är noll. Däremot ingår både externa och interna kostnader och intäkter för övriga nämnder, till skillnad från i den externa resultaträkning som presenteras i årsredovisningen.

Utgångspunkter – ekonomisk strategi

Utgångsläge

Den ekonomiska situationen i Värmdö kommuns är relativt stabil. Resultatutvecklingen har varit positiv under ett flertal år, rensat från engångshändelser har det ekonomiska resultatet mestadels överträffat målsättningen om + 40 miljoner kr per år. Bokslutet för 2013 visar ett starkt resultat, + 124 miljoner kr; exklusive större engångsposter, såsom exempelvis reavinster, uppgick resultatet till + 84 miljoner kr.

Den goda resultatutvecklingen är viktig inte minst för att klara en acceptabel egenfinansiering av kommunens investeringar. Detta är i sin tur angeläget för att hålla tillbaka ökningen av kommunens skuldsättning. Kommunen har en förhållandevis hög låneskuld, ca 1,5 miljarder kr, och soliditeten är ungefär hälften av genomsnittet i kommunsektorn. Det gör att Värmdö är sårbar för förändringar inom finansmarknaden och när det gäller ränteutvecklingen. Notabelt är dock att låneskulden under 2013 sjönk med några tiotal miljoner kr och att soliditeten stärktes med tre procentenheter från 24 till 27 procent.

Värmdös kommunalskatt är alltså klart högre än genomsnittet i länet. Emellertid har kommunen sänkt skatten successivt under några år och 2013 förbättrades Värmdös ranking i landet i detta avseende från plats 129 till 104.

Bekymmersamt har varit nämndernas budgetunderskott. Under 2013 förbättrades budgetföljsamheten avsevärt jämfört med året innan, 2013 – 0,6 %, relativt 2012, - 1,7 %. Likväl är det ett observandum att några nämnder alltså redovisar betydande underskott.

God ekonomisk hushållning

Nyligen beslutade kommunfullmäktige i Värmdö om Riktlinjer om god ekonomisk hushållning. Riktlinjerna behandlar aspekter och områden som har bäring på kommunens förmåga att hushålla med skattebetalarnas pengar på bästa sätt. I riktlinjerna fastställdes några betydelsefulla finansiella indikatorer. Dessa indikatorer har varit utgångspunkten när förslaget till budget för 2015 tagits fram.

Årets resultat enligt resultaträkningen i förhållande till skatteintäkter, skatteutjämning och generella statsbidrag ska vara **minst 2 % exklusive engångsposter**.

Soliditeten ska öka. Indikatorn beräknas exklusive Vatten och Avlopp och följs upp årligen men tar hänsyn till utvecklingen den senaste tvåårsperioden.

Nämndernas budgetavvikelse ska vara **positiv eller 0 %**.

För affärsdrivande verksamhet ska **avgiftsfinansieringsgraden över tid vara 100 %**. Vatten och avlopps respektive Renhållnings eventuella skuld till kommunens skattekollektiv, får uppgå till maximalt 15 % av verksamhetens omsättning. Under

kort tid kan skuldsättningen tillåtas öka till 25 %, det förutsätter dock att det finns en tydlig plan för återbetalning.

Ekonomiskt utrymme

Värmdö kommuns ekonomiska förutsättningar framöver sammanfaller rätt väl med den kommunala sektorns utsikter i allmänhet. Konjunkturen förstärks och i reala termer är skatteunderlagets tillväxt relativt god. Intäktsökningen ser dock inte ut att räcka till sektorns ökade investeringar och förväntade kostnadsökningar pga befolkningsförändringar. Samtidigt ligger statsbidragen kvar på nominellt på oförändrad nivå, d v s de urholkas reallt sett.

I slutet av år 2013 tog (äntligen) riksdagen beslut om att reformera skatteutjämningsystemet. Det ger Värmdö ett positivt utfall relativt det gamla systemet med 15 mnkr innevarande år, 2014. År 2015 förbättras kommunens utfall ytterligare något. Mer om de ekonomiska förutsättningarna för Sveriges kommuner går att läsa om bl a i avsnittet Omvärldsfaktorer.

Prioriteringar

Förslaget till budget för 2015 har utarbetats i ambitionen att nå en realistisk budget, som tar hänsyn till kända omvärldsfaktorer och interna omständigheter som fordrar ekonomiska resurser. Att beakta utvecklingen av volymer och behov är prioriterat. Utrymmet för reformer och ambitionsökningar är däremot numera mycket begränsat, det gäller kommunsektorn i allmänhet och det gäller Värmdö. Kommundirektörens budgetförslag siktar därför in sig på att hantera det som är nödvändigt snarare än att föreslå reformer, som kostar pengar.

Utifrån detta tar budgetförslaget hänsyn till de volymförändringar som kan förväntas med utgångspunkt från nyligen framtagna befolkningsprognos. Särskilt påtagligt är att antalet äldre över 85 år ökar markant, vilket gör att äldreomsorgen behöver väsentligt mera resurser.

Inom vissa områden är det svårare att prognostisera behov och kostnader, ett spektra av andra faktorer, inte bara demografiska framskrivningar, spelar roll. Stora delar av socialnämndens ansvarsområde är exempel på detta. Under 2014 ökar kostnaderna markant, bl a för försörjningsstödet. Förvaltningen föreslår mot denna bakgrund att nämnden medges, förutom volymkompensation om 5 mnkr, en särskild ramhöjning med 12 mnkr, i paritet med nämndens underskott under 2013

Inom såväl skolområdet som äldreomsorgen finns behov av att förändra och komplettera resurstilldelningen. 2015 införs differentiering på socioekonomiska grunder av förskolepengen, inom grundskolan dubblas det utrymme som avsattes 2014 för att differentiera skolepengen. Budgeten för nyanlända elevers skolgång utökas och ersättningen för språkinträdning i gymnasiet förstärks. Inom äldreomsorgen höjs ersättningen för somatisk omsorg inom särskilt boende i två steg, 2015-2016, samtidigt förenklas ersättningsmodellen.

Dessa resurstillskott, och det faktum att tillskotten riktas dit där behovet bedöms som störst, stärker organisationens förutsättningar att hålla budget. Men problematiken kring obalanserna i verksamheten kan inte lösas enbart med utökade resurser. Minst lika viktigt är att förbättra budgetdisciplinen, följa upp och analysera ekonomi och

verksamhet systematiskt och kontinuerligt, ständigt ifrågasätta arbetssätt och kostnader och inte minst viktigt att vidta åtgärder när så behövs. Med förstärkta ramar och resurser finns goda grunder för att markera vikten av att *Hålla Budget!*

VA-utbyggnaden är fortsatt prioriterad, under perioden 2015-2017 investeras sammanlagt 369 mnkr. Beträffande lokalinvesteringar satsas 162 mnkr på ombyggnad av Kvarnbergsskolan. Sedan tidigare finns medel avsatta för byggande av förskola i Fabriksstaden, i budgetförslaget för 2015 ingår förskola Västra Mörtån, vidare inrymmer VärmdöBostäder AB:s byggnation i Charlottendal en förskola. I Brunn planeras ett nytt särskilt boende, inriktningen är att den byggs och tillhandahålls av annan än kommunen och att Värmdö kommun förhyr. Kattholmen föreslås upprustas. Satsningen på gång- och cykelvägar fortsätter, under kommande treårsperiod investeras 41 mnkr.

Utgångspunkter och överväganden

Ram – inte detaljbudget

Detta är en *rambudget* för 2015, syftet är inte att lösa alla specifika budgetfrågor i detta beslut. Detaljerna hanteras i *detaljbudgeten*. Respektive nämnds ram har i förslaget avvägts utifrån en helhet, vad som kan vara skäligt att avsätta av kommunens totala kaka. Det är inte säkert att rambudgeten fångar in alla kostnadsförändringar som kan tänkas uppkomma. Därför har nämnderna en mycket viktig uppgift att i detaljbudgeten prioritera (och omprioritera) inom ramen.

Det nyvalda kommunfullmäktige behandlar budgeten i november. I och med ny mandatperiod väljs nya nämnder. Inriktningen är att respektive nämnd fattar beslut om detaljbudgeten snarast möjligt in på 2015, i syfte att ge verksamheterna förutsättningar för planering och genomförande i linje med mål och ekonomiska ramar.

Verksamhetens kostnader

Värmdös höga kommunalskatt, jämfört med kommunerna i Stockholms län, har framförallt två förklaringsvariabler, dels räntorna på den höga låneskulden dels att några kärnverksamheter har förhållandevis höga kostnader (relativ standardkostnaden) jämfört med länet. Värmdö har närmast sig genomsnittet under senare år, men skillnader kvarstår alltså inom t ex äldreomsorgen och individ- och familjeomsorgen. Ambitionen bör vara att långsiktigt och stegvis närma sig medelvärdet för övriga kommuner.

Taxefinansierad verksamhet

En viktig fråga är VA-ekonomin kopplad till den ambitiösa utbyggnaden i kommunen. Det är av största vikt att kommunen har fokus på resultatutvecklingen både på kort och lång sikt och en beredskap för att vidta korrigerande åtgärder. Det gäller inte minst att se till att intäktstillöpet, i form av brukningsavgifter från nya abonnenter, håller någorlunda jämna steg med ökade kapitalkostnader.

F n befinner sig VA-verksamheten i en resultatmässig svacka, prognosen för 2014 är ett resultat på ca – 4,8 mnkr, för 2015 ligger underskottet på – 5,3 mnkr. Från år 2016 är dock inriktningen att nå ett plusresultat, om än med liten marginal. Kommunen är inne i en fas då antalet nya anslutningar är förhållandevis få, samtidigt är

investeringarna i huvudledningarna omfattande. Noterbart är att internräntan nu höjs, från 2,5 % 2014 till 3,2 % 2015, vilket ökar kostnadstrycket. Budgetförslaget innebär att brukningstaxan höjs med 2,5 % (samma relativa höjning som 2014), anläggningsavgiften höjs lika mycket (innevarande år är den oförändrad jämfört med 2013).

Renhållningstaxan, som sänktes med 5 % 2014, hålls oförändrad 2015.

Allmänna ramförutsättningar

Den förväntade konjunkturuppgången talar för att löneökningar och inflation kommer att öka. Emellertid kommer arbetsmarknadsläget att vara relativt svagt ytterligare en tid, vilket håller tillbaka utvecklingen. Det är rimligt att antalet löneökningstakten stiger något, men samtidigt kan vi konstatera en inflationstakt både historiskt, 2013, och i år, 2014, på nära 0.

Från och med 2014 tillämpas principen att uppräknas budgetramarna en gång för alla, i årsbudgeten. I budget 2015 uppräknas ramarna, avseende såväl personalkostnader som övriga kostnader, med 2 %.

Befolkningstillväxt

För en snabbväxande kommun som Värmdö utgör befolkningsutvecklingen en viktig faktor i den ekonomiska planeringen. Kortsiktigt är invånarantalet den 1 november av särskilt stor betydelse, eftersom det är avgörande för skatteunderlaget påföljande år.

Under senare år har den årliga befolkningstillväxten legat i genomsnitt på ca 500 invånare, år 2013 endast ca 400 invånare. Varje år har det verkliga utfallet underskridit respektive års befolkningsprognos. Den prognos, som tagits fram under våren 2014, indikerar en markant snabbare ökningstakt, utifrån den har budgetförslagets volymökningar beräknats. Däremot beräknas kommunens intäkter (skatt och utjämning), enligt försiktighetsprincipen, utifrån en ökningstakt på årsbasis på 400 invånare (i jämförelse med prognosen + 700 från november 2013 till november 2014).

Volymutveckling – stora variationer

Demografins förändringar har stor betydelse för kommunernas kostnadsutveckling. Det demografiska trycket var i Värmdö 2013 ganska måttligt, exempelvis minskade antalet barn i förskolan och antalet elever i gymnasieskolan. Detta har haft en återhållande effekt på kostnadsutvecklingen, även 2014-2015 är volymökningarna ganska måttliga, förutom inom äldreomsorgen. På några års sikt kommer vi dock att se betydligt större volymökningar inom flera områden. Beräknade volymförändringar i budget 2015:

Volymökning: Grundskola 6,9 mnkr, äldreomsorg 23,0 mnkr, individ- och familjeomsorg 2,4 mnkr, funktionshindrade 1,7 mnkr, ensamkommande flyktingbarn 1,2 mnkr.

Volymminskning: Förskola -0,7 mnkr, gymnasieskola -1,7 mnkr.

Beredskap för volymvariationer, konjunkturutveckling mm

Den osäkerhet, som berörts ovan, måste kommunen ha en beredskap att hantera. Osäkerheten rör bl a utvecklingen av efterfrågan på kommunala tjänster. Fullmäktiges beslut om peng på ett flertal områden innebär att fullmäktige har volymansvaret för en dominerande del av den kommunala verksamheten. Det kräver i sin tur att kommunen har en beredskap för **volymvariationer**. I budget för 2015 avsätts **14 mnkr** i volymreserv (en smärre utökning jämfört med 2014 beroende på volymkompensationen nyligen utvidgats till att omfatta även ensamkommande flyktingbarn). Beloppet ska ses mot bakgrund av att kommunens pengstyrda verksamheter uppgår till ca 1 miljard kronor.

Osäkerheten kring konjunkturutvecklingen har i allra första hand bäring på prognoserna för skattekraft och skatteutjämning samt befolkningsutvecklingen. Exempelvis motsvarar en procents förändring av skatteunderlaget 17 mnkr. För att kunna parera händelseutvecklingen har i budget 2015 avsatts en central **konjunkturreserv om 13 mnkr**.

De kommunala bolagen ingår numera i en aktiebolagsrättslig koncern med Kommunhuset i Värmdö AB som moderbolag. Två av dotterbolagen, Gustavsbergbadet AB och Gustavsbergs Porslinsmuseum AB erhåller årligen driftbidrag från kommunen. I och med tillskapandet av en koncern ges möjlighet att omfördela vinstmedel mellan bolagen, något som kan reducera behovet av kommunalt bidrag på sikt. Det är emellertid för tidigt att i dag sätta siffror på detta. I budgetförslaget för 2015 har upptagits under en samlingsrubrik 12,9 mnkr för driftbidrag, liktydigt med summan av 2014 års bidrag till Gustavsbergbadet och Porslinsmuseet.

Ny redovisningsprincip – komponentavskrivning

År 2014-2015 införs nya principer för avskrivning, s k komponentavskrivning, såväl i kommunen som i de kommunala bolagen. Förändringen berör framförallt större investeringar i lokaler; avsikten är att olika komponenter med varierande livslängd ges olika avskrivningstider (hittills har i allmänhet respektive investering avskrivits i klump). En sidoeffekt blir att vissa utgifter, som i dag definieras som driftkostnader, framdeles kommer att redovisas som investeringar. Det gäller särskilt kommunens fastighetsunderhåll. På lång sikt är principen kostnadsneutral, d v s kostnaderna för underhåll blir lägre medan kapitaltjänstkostnaderna blir desto högre. Kortsiktigt under några år, uppstår emellertid en positiv resultat effekt, underhållskostnaderna sjunker kraftigt momentant medan det tar lite tid innan kapitaltjänstkostnaderna successivt stiger. I budgetförslaget för 2015 är driftbudgeten för fastighetsunderhåll 9,5 mnkr lägre än 2014, samtidigt höjs budgeterade kapitaltjänstkostnader med 3 mnkr. Netto förstärks således resultatet med 6,5 mnkr, beroende på detta förändrade sätt att redovisa. Siffrorna bygger på preliminära bedömningar.

Omvärldsfaktorer

Konjunkturen förstärks

I den ekonomirapport som publicerats av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i april 2014, bedöms att konjunkturen förstärks såväl internationellt som i Sverige. En återhämtning efter den internationella lågkonjunkturen har inletts, även om den kommit olika långt i olika länder. Utvecklingen stöds av centralbankernas expansiva penningpolitik, och även om utvecklingen i Ukraina skapar osäkerhet har den hittills haft begränsad effekt på de finansiella marknaderna.

Under lågkonjunkturen har den vikande efterfrågan på exportmarknaden slagit hårt mot den svenska ekonomin, samtidigt som den stora osäkerheten fått både hushåll och företag att skjuta konsumtion och investeringar på framtiden. Svensk ekonomi avslutade dock 2013 starkt. Även 2014 har startat bra och utsikterna är ljusa inför framtiden. Förutsättningarna för en snabb tillväxt i den inhemska efterfrågan är goda, och de något trögare konjunkturförbättringarna i omvärlden får snart effekt på den svenska ekonomin. Särskilt stor betydelse har det att tillväxten i Europa förbättras. Den svenska exporten väntas öka med 4,7 respektive 6,6 procent 2014 och 2015. BNP bedöms under denna period växa med ca 3 procent per år.

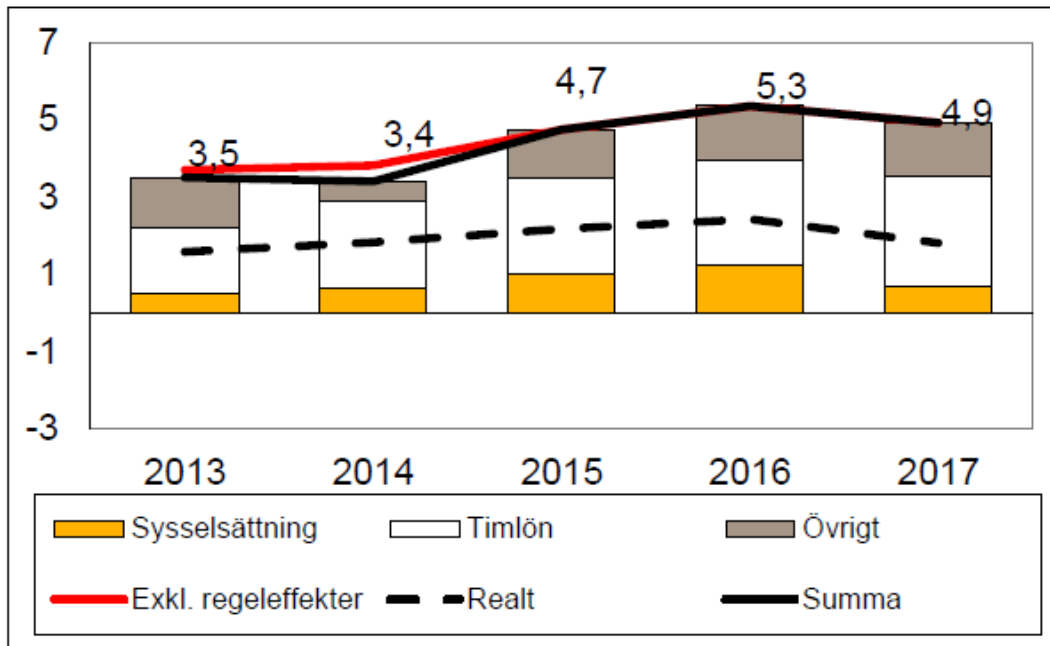
Sysselsättningen i Sverige har utvecklats relativt väl de senaste åren trots lågkonjunkturen. Detta har bidragit till en gynnsam utveckling av kommunernas skatteunderlag. Samtidigt har antalet personer i arbetskraften fortsatt att öka, vilket inneburit att arbetslösheten legat kvar kring 8 procent. Den långa lågkonjunkturen har satt tydliga avtryck i lönebildningen, med ovanligt låga löneökningar, både inom och utöver avtalen. Timlöneökningarna landade 2013 på 2,4 procent. Arbetsmarknaden bedöms enligt SKL kunna vara i konjunkturrell balans vid mitten av 2016, då arbetslösheten sjunker till 6,6 procent och löneökningarna närmar sig den långsiktiga nivån på knappt 4 procent.

Inflationen kommer att förbli låg under 2014, för att nå upp mot 1 procent framåt slutet av året. Ränteutvecklingen motverkar dock ökningen, då riksbanken enligt SKL:s bedömning kommer att sänka styrräntan i juli. Den försvagade kronan och den relativt starka efterfrågetillväxten kommer att bidra till att prisökningstakten efterhand stiger. Under 2015 väntas den underliggande inflationen (dvs exklusive ränteeffekter) öka från 1 till närmare 2 procent. Även räntan bedöms stiga 2015, vilket gör att även KPI-inflationen, inklusive ränteeffekter, stiger.

Relativt god real tillväxt i skatteunderlaget

Den låga inflationen begränsar skatteunderlagets tillväxt. I reala termer är däremot skatteunderlagets tillväxt fortsatt stark. Den reala tillväxten beräknas till 1,8 procent 2014 (nominellt 3,4 procent), en bra bit över den trendmässiga reala tillväxten på 0,9 procent. 2015 beräknas den reala tillväxten bli 2,1 procent (nominellt 4,7 procent). Det är till stor del den ökade sysselsättningen som är orsaken till den höga tillväxttakten.

Skatteunderlagets tillväxt

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting, cirkulär 14:17, april 2014

Skatteintäkter

Värmdö kommun baserar sina skatteberäkningar på prognoser från SKL. Tabellen nedan visar skatteunderlagsutvecklingen under perioden 2013-2017.

SKL:s prognos över skatteunderlagstillväxten, daterad den 29 april 2014:

	2013	2014	2015	2016	2017
Skatteunderlag (SKL)	3,5	3,4	4,7	5,3	4,9

Skatteintäkterna för 2015 i Värmdö har beräknats utifrån en befolkningsökning på årsbasis på 400 invånare. Nästa skatteprognos kommer att presenteras av SKL i mitten av augusti 2014.

Statsbidrag och utjämning

Vid sidan av skatteintäkterna utgör statsbidrag och skatteutjämning viktiga delar i kommunens finansiering. Det statliga inkomstutjämningsbidraget syftar till att garantera alla kommuner en viss inkomstnivå medan kostnadsutjämningen omfördelar pengar mellan landets kommuner utifrån strukturella förutsättningar att tillhandahålla service. Utjämningsystemet reformerades 2014, med effekten att Värmdö fick ytterligare 15 mnkr jämfört med det gamla systemet. År 2015 innebär utjämningsystemet intäkter från inkomstutjämnningen med 14 mnkr och från kostnadsutjämningen med 95 mnkr. Däremot väntas befolkningsökningen bli för låg även 2015 för att kommunen ska få kompensation för snabb befolkningstillväxt. I ett särskilt system utjämnas kommunernas kostnader för LSS (lagen om särskilt stöd till

funktionshindrade). För Värmdö kommun innebär systemet en kostnad 2015 på 46 mnkr, en ökning med 11 mnkr jämfört med 2014. Denna ökning utreds nu inom förvaltningen för att säkerställa att korrekta uppgifter ligger till grund för den ovanligt stora förändringen.

Kommunsektorns ekonomi försämrats från 2014

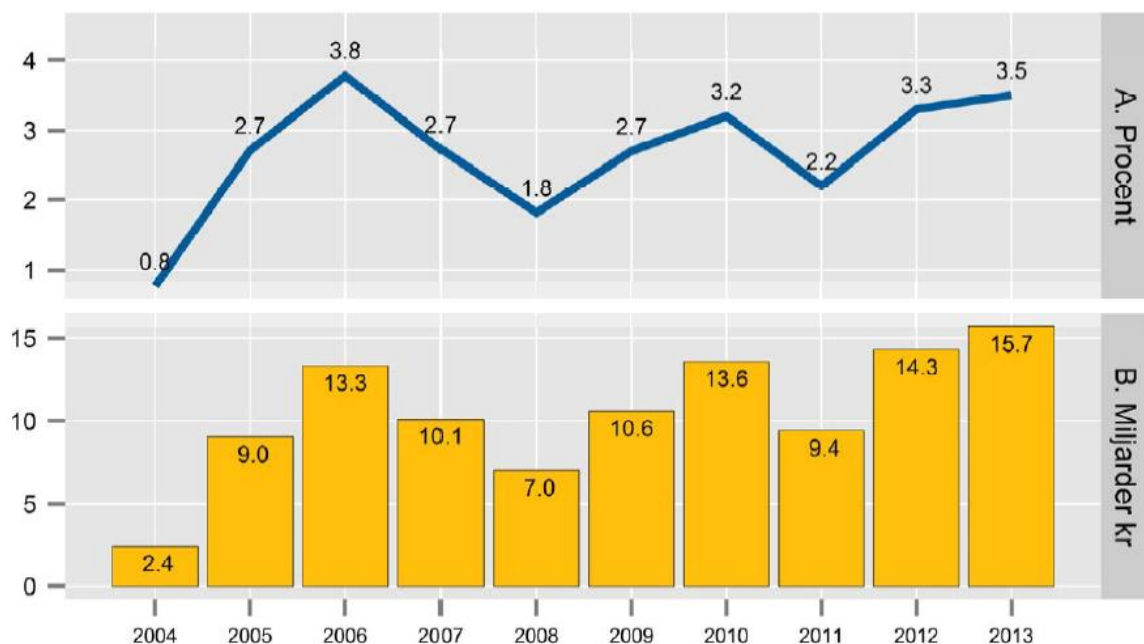
Kommunerna har visat förhållandevis starka resultat de senaste åren. Genomsnittet för kommunsektorn under perioden 2005-2013 motsvarar ett resultat på 2,2 procent i förhållande till skatter och bidrag, d v s något mer än de 2 %, som brukar definieras som god ekonomisk hushållning.

Resultatet för 2013 var 15,7 miljarder kronors överskott (3,5 procent av skatter och bidrag), det högsta hittills mätt i miljarder kronor. Endast 26 kommuner redovisade underskott. Även detta år var överskottet till stor del beroende på tillfälliga intäkter från återbetalda AFA-premier om ca 8 miljarder kronor. Högre skatteunderlagstillväxt än budgeterat bidrog också till det positiva resultatet.

2014 och 2015 väntas resultatet försvagas till 5,5 miljarder kronor per år, främst till följd av ökade behov och uteblivna tillfälliga tillskott.

Kommunernas resultat före extraordinära poster:

Diagrammet nedan visar kommunernas resultat i miljarder kronor respektive procent av skatter och generella statsbidrag.

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting, Ekonomirapporten april 2014

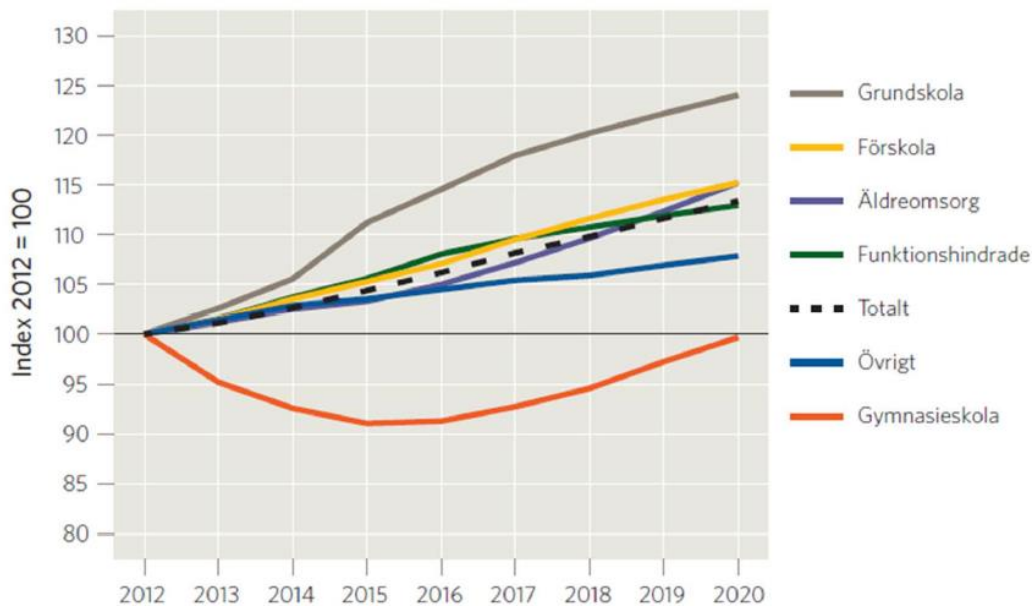
Kommunerna står de kommande åren inför utmaningar som innebär ökade investeringar och kraftigt stigande behov pga befolkningsförändringar (se nedan).

Trots den relativt goda ökningen av de reala skatteintäkterna, ser de ändå inte ut att räcka för att klara förväntade kostnadsökningar i kommunsektorn de närmaste åren.

Befolkningsförändringar och investeringsbehov

Allt större demografiska utmaningar väntar för välfärdssektorn. Framför allt ökar antalet barn i förskole- och skolåldern, samtidigt som det blir fler äldre. De demografiska behoven av kommunsektorns verksamheter väntas nu öka årligen med över en procent, vilket innebär dubbelt så hög ökning som den senaste tioårsperioden. Kommunsektorns kostnader beräknas därför öka i relativt snabb takt framöver.

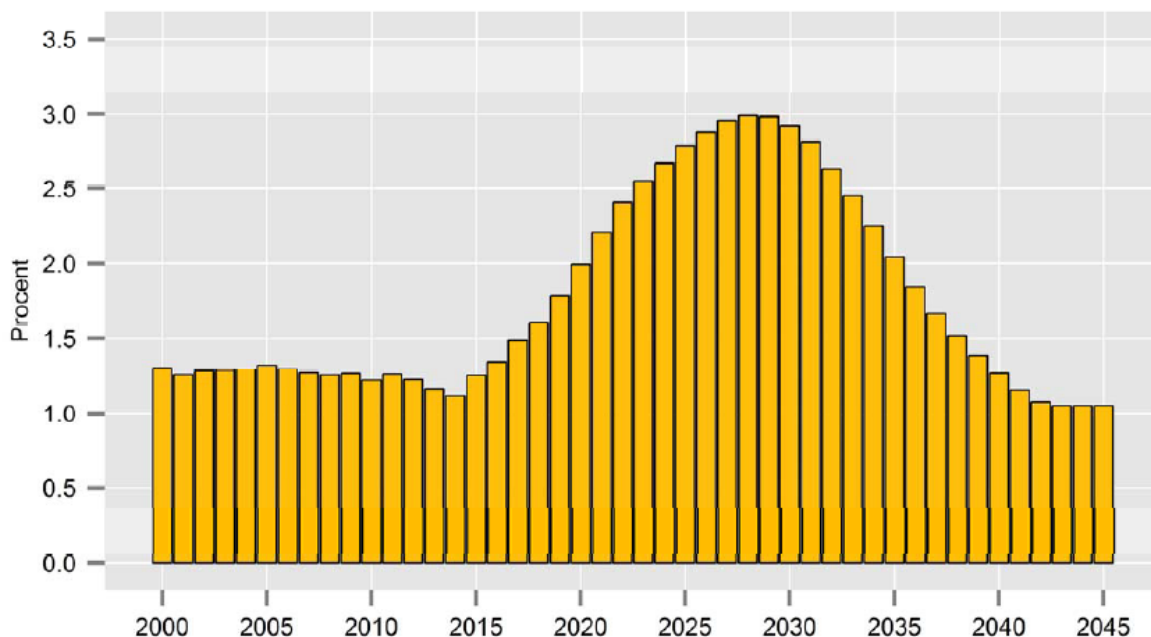
Ökade behov från befolkningsförändringar:

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting, Ekonomirapporten april 2014

Kostnaderna inom äldreomsorgen bedöms öka med stigande befolkning i åldersgruppen. Historiskt har kostnaderna dock inte ökat i samma takt som demografin borde inneburit. Det är därför svårt att avgöra hur mycket kostnaderna kommer att öka, med tanke på att äldreomsorgen även framöver kommer att påverkas och förbättras av utvecklade metoder och arbetssätt. Diagrammet nedan visar dock tydligt att det större antalet äldre innebär att äldreomsorgen kommer att ta betydligt mer resurser i anspråk inom en snar framtid. Den årliga ökningstakten kommer att sjunka först efter 2030, men kommer under överskådlig tid aldrig att understiga en procent.

Ökade behov från demografiska förändringar inom äldreomsorgen (femårigt glidande medelvärde, procentuell ökning per år):

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting, Ekonomirapporten april 2014

Tack vare att skatteunderlaget ser ut att växa i relativt snabb takt bör det gå att klara demografins utveckling utan mer omfattande skattehöjningar. Kostnaderna prognostiseras dock ändå växa i snabbare takt än skatteintäkterna och de demografiska förändringarna ställer därför krav på kommunerna att anpassa resurserna i takt med detta.

Kommunernas investeringar har nära fördubblats i löpande priser de senaste tio åren. Även framöver väntas investeringsutgifterna fortsätta öka. En ökande befolkning innebär förtätning och exploatering av nya områden, vilket medför stora investeringar i verksamhetslokaler, anläggningar och infrastruktur som VA-ledningar och vägar. Stora demografiska förändringar inom befolkningen innebär också investeringsbehov för att tillgodose de förändrade behoven. Dessutom måste en stor del av kommunernas äldre anläggningar, från framför allt 1960- och 1970-talen, nu ersättas.

Välfärdens utveckling – historik

En vanlig uppfattning är att det satsas mindre och mindre på välfärdstjänster såsom skola, vård och omsorg. SKL har följt upp kommunsektorns satsning på välfärden från år 1980 fram till 2012, med tyngdpunkt på de senaste åren. Den visar att välfärden kontinuerligt växer snabbare än vad demografien kräver. Under den senaste mätperioden, 2005-2012, har kostnaderna ökat årligen med 1 procentenhet mer än vad som kan anses motiverat av förändringar i befolkningen. Sett över tidshorisonten, 1980-2012, har Sveriges kommuner utökat satsningen på välfärdstjänster sammantaget med 44 procent utöver demografiskt betingade krav. Under samma period har resurserna till övrig verksamhet (dvs det som inte är välfärdstjänster) ökat med 12 procent.

Det innebär samtidigt att kostnaderna har stigit med 0,5 procentenhet per år mer än vad skattetillväxten gett utrymme för. Det har finansierats med kommunala skattehöjningar och ökat stöd från statens sida.

Vårpropositionen

I vårpropositionen signalerar regeringen reformer genom satsning på *kunskap för stärkt arbetskraft*:

- * För att barngrupperna ska kunna ha lämplig storlek tillför regeringen 125 mnkr per år under perioden 2015-2017 som riktat statsbidrag.
- *Ett lågstadielyft aviseras om 2 miljarder kronor per år för att satsa på högre kvalitet i elevernas utbildning.
- *En utredning har tillsatts för att föreslå en tioårig grundskola från år 2017.
- *Utökad undervisningstid för nyanlända elever beräknas kosta 240 mnkr per år.
- *En särskild ersättning införs för sfi (svenska för invandrare) till nyanlända, ca 50 mnkr.
- *Specialinriktade utbildningssatsningar görs också på området skola, vård och omsorg.

Kommunalisering av hemsjukvården i Stockholms län

Alla län i Sverige utom Stockholms län har genomfört kommunalisering av hemsjukvården. Det är osäkert om det blir aktuellt i Stockholm inom överskådlig tid.

Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) undersöker istället förutsättningarna för sammanhållen vård och omsorg i hemmet utan den kommunalisering som tidigare föreslagits. Tänkbart är att KSL tar initiativ till en kommunalisering av hemsjukvården som är kopplad till LSS, med skatteväxling. Förslag kan komma att tillställas kommunerna inom kort.

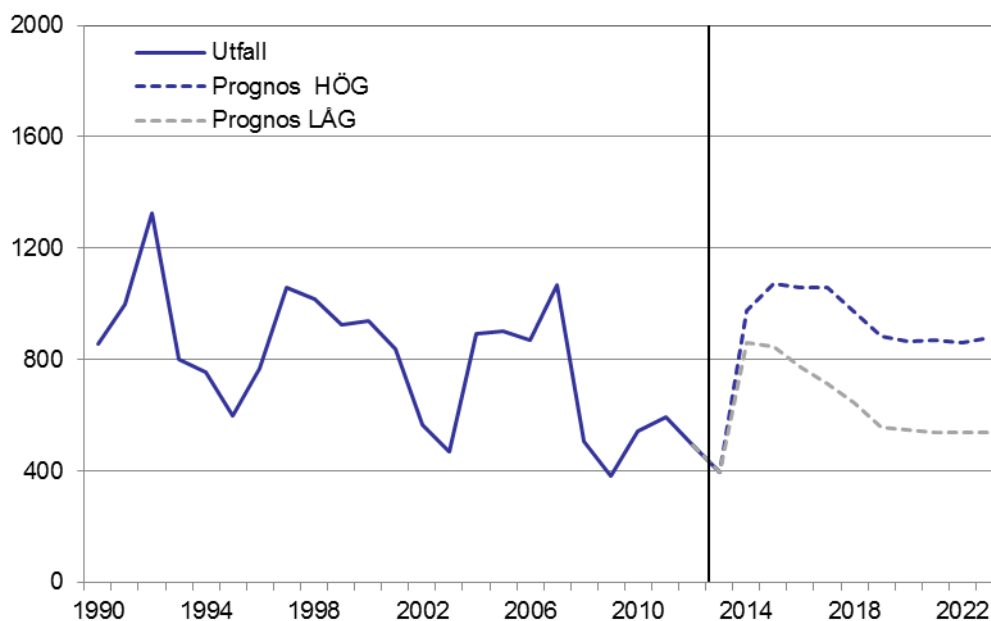
Befolkningsutveckling

I en snabbt växande kommun är det viktigt att följa befolkningsutvecklingen och göra prognoser till underlag för bedömning om framtida befolkningsutveckling. Värmdös folkmängd uppgick till **39 784** i slutet av år 2013. Folkökningen år 2013 blev 397 mot prognostiserad 483. Det är den lägsta folkökningen sedan mitten av 1980-talet med undantag av år 2009 då ökningen endast uppgick till 380 personer. År 2008, då finanskrisen slog till, minskade inflyttningen med ca 400 personer jämfört med 2007. En lägre nivå på inflyttningen till Värmdö har därefter etablerats.

Folkökning har skett inom alla parametrar, och kommunen uppvisar ett födselöverskott på 219 personer, samt ett flyttningsöverskott på 180 personer. En nedbrytning på åldersklasser visar att antalet invånare i åldersklasserna 1-5 år, 13-18 år och 30-44 år minskade, medan antalet invånare i övriga åldersklasser ökade. I relativa tal ökade åldersklassen 90+ mest.

Kommunprognosen utgår från befolkningen i kommunen fördelat efter ålder och kön den 31 december år 2013 och baseras på statistik över antalet födda, döda samt in- och utflyttare under år 2013. Prognosen bygger även på planerat bostadsbyggande i kommunen under prognosperioden. Två alternativa prognoser presenteras beroende på om bostadsbyggandet utvecklas enligt ett låg- eller ett högscenario. Enligt prognosen beräknas befolkningen i kommunen öka med runt 8 000 personer mellan år 2013 och 2023 i lågalternativet, och med knappt 12 000 personer i högalternativet. Det motsvarar en ökning med 20 respektive 30 procent. År 2023 beräknas antalet invånare vara knappt 48 000 i lågalternativet och drygt 51 500 i högalternativet. År 2015 till 2018 bedöms befolkningstillväxten bli som störst till följd av ett relativt stort antal planerade inflyttningsklara bostäder under dessa år i bägge prognosalternativen.

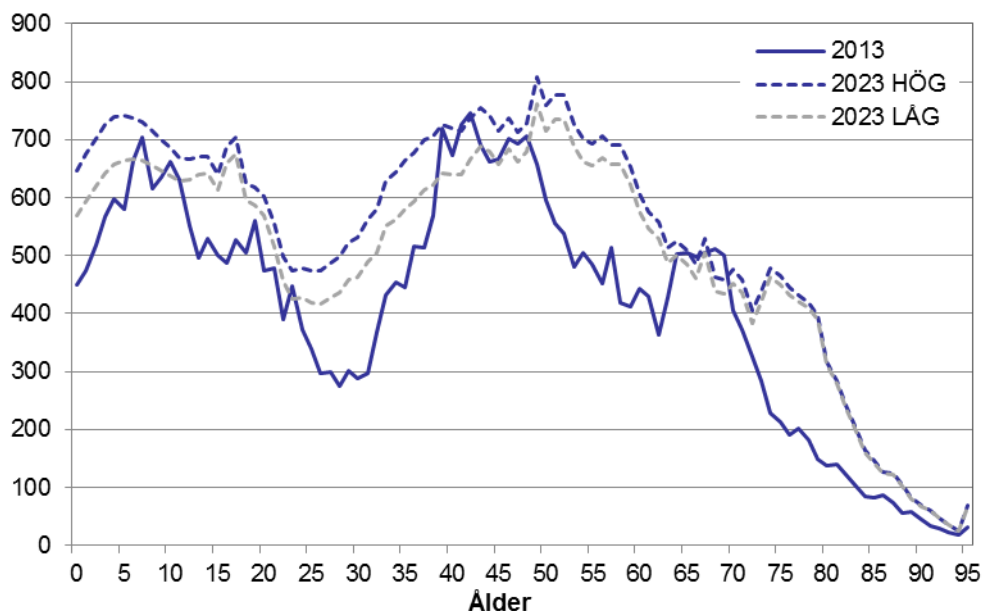
Diagram 1 Årlig befolkningsförändring i antal personer Värmdö kommun historiskt sett samt enligt prognos för år 2014-2023 med Hög- och Lågalternativ

De kommunala kostnaderna har ett starkt samband med invånarnas ålder. Generellt gäller att befolkningsprognoser på 10 års sikt med god precision kan förutsäga utvecklingen av antalet äldre. Tyvärr är träffsäkerheten dålig när det gäller att förutse utvecklingen av antalet barn i förskoleåldrarna. En noggrann bevakning av födelsetalen och migrationen måste ständigt pågå för att uppdatera planeringen. Befolkningens åldersfördelning i Värmdö kommun år 2013 och hög- och lågalternativ för år 2023 framgår av

Diagram 2. Den största ökningen i absoluta tal beräknas ske för personer i åldrarna 20-64 år samt för personer i åldersklassen 75-79 år.

Diagram 2 Befolkningens åldersstruktur i Värmdö kommun år 2013 och prognos för år 2023 med Hög- och Lågalternativ

Det planerade bostadsbyggandet är av stor betydelse för prognosen. Om det planerade bostadsbyggandet senareläggs eller förändras uppkommer fel i prognosen. Säkerheten i antaganden om byggplaner är således av stor betydelse för säkerheten i befolkningsprognosen.

Kommunfullmäktige m fl

Kommunfullmäktige utövar kommunens beslutanderätt i ärenden av principiell karaktär eller av större vikt för kommunen. Kommunfullmäktige anger mål och riktlinjer för verksamheten, beslutar om nämndernas organisation och verksamhetsformer, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor.

Driftbudget

Sammanställning

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017
Kostnader	6 113	7 511	6 635	6 462	6 597
Intäkter	0	0	0	0	0
Summa netto	6 113	7 511	6 635	6 462	6 597
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr			-876	-173	135
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %			-11,7%	-2,6%	2,1%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2015 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2014	7 511	0	7 511
Förändringar enl kommundirektörens förslag	-876	0	-876
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	124	0	124
<i>Varav tillfälliga satsningar:</i>			
Återföring valnämnden	-1 300		-1 300
Utbildning nya politiker	300		300
Kommundirektörens förslag till budget 2015	6 635	0	6 635

Ram 2016 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till budget 2015	6 635	0	6 635
Förändringar enl kommundirektörens förslag	-173	0	-173
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	127		127
<i>Varav tillfälliga satsningar:</i>			
Återföring utbildning nya politiker	-300	0	-300
Kommundirektörens förslag till ram 2016	6 462	0	6 462

Ram 2017 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till ram 2016	6 462	0	6 462
Förändringar enl kommundirektörens förslag	135	0	135
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	135	0	135
Kommundirektörens förslag till ram 2017	6 597	0	6 597

Kommentarer till driftbudget

- I budgetramen 2014 ingår totalt 1,3 mnkr för val såväl i Sverige som till EU-parlamentet. Dessa medel återförs 2015.
- 0,3 mnkr tillförs budgeten för politikerutbildning med anledning av valet och ny mandatperiod.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet för kommunens gode män, förvaltare och förmyndare. Syftet med verksamheten är att de som har ställföreträdare inte ska lida rättsförluster. Värmdö kommun och Vaxholms stad samverkar sedan 2011 i en gemensam nämnd kring överförmyndarfrågor.

Driftbudget

Sammanställning

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017
Kostnader	3 429	3 593	3 257	3 322	3 388
Intäkter	-1 159	-984	-1 004	-1 024	-1 044
Summa netto	2 270	2 609	2 253	2 298	2 344
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr			-356	45	46
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %			-13,6%	2,0%	2,0%

Specifikation till beslutad driftbudget

Driftbudget 2015 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2014	3 593	-984	2 609
Förändringar enl kommundirektörens förslag	-336	-20	-356
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	64	-20	44
Rameffekter rev. budget 2014	-400		-400
Kommundirektörens förslag till budget 2015	3 257	-1 004	2 253

Ram 2016 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till budget 2015	3 257	-1 004	2 253
Förändringar enl kommundirektörens förslag	65	-20	45
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	65	-20	45
Kommundirektörens förslag till ram 2016	3 322	-1 024	2 298

Ram 2017 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till ram 2016	3 322	-1 024	2 298
Förändringar enl kommundirektörens förslag	66	-20	46
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg inflation	66	-20	46
Kommundirektörens förslag till ram 2017	3 388	-1 044	2 344

Kommentarer till driftbudget

- Vaxholms stad lämnar en årlig ersättning till Värmdö kommun för den gemensamma nämndens verksamhet. Vaxholm betalar en andel av den totala kostnaden som motsvarar kommunens invånarantal i förhållande till Värmdös invånarantal.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen är kommunfullmäktiges beredande och verkställande organ. Kommunstyrelsen har ansvar för hela kommunens strategiska utveckling och den ekonomiska förvaltningen. Dess ledningsfunktion omfattar bl a personalpolitik och arbetsgivaransvar för kommunens samtliga anställda. Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens fastigheter, likaledes ligger projektet Framtidens Gustavsberg under KS, särskilda utskott har utsetts för respektive ändamål. Även ansvaret för ungdomsfrågor samt alkohol- och drogförebyggande arbete ligger hos kommunstyrelsen.

Driftbudget

Sammanställning

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017
Kostnader	354 465	351 024	363 636	362 281	365 744
Intäkter	-254 179	-228 657	-229 782	-230 930	-232 101
Summa netto	100 286	122 367	133 854	131 351	133 643
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr			11 487	-2 503	2 292
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %			9,4%	-1,9%	1,7%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2015 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2014	351 024	-228 657	122 367
Förändringar enl kommundirektörens förslag	12 612	-1 125	11 487
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	3 362	-1 125	2 237
Rameffekter av revidering budget 2014	1 500		1 500
Delvis återföring hamnaktiviteter	-50		-50
Högskolesatsning	2 000		2 000
Driftkostnad nya verksamhetssystem	1 000		1 000
e-arkiv, drift	600		600
Kompensation höjd internränta	450		450
Höjd internränta fastighetsenheten	8 000		8 000
Effekter komponentavskrivning fastighetsenheten	-6 500		-6 500
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Återföring hamnområdet	-2 000		-2 000
Organisationsöversyn 2015	2 000		2 000
e-arkiv, upphandling och installation	2 000		2 000
Nytt ärendehanteringssystem	250		250
Kommundirektörens förslag till budget 2015	363 636	229 782	133 854

Ram 2016 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till budget 2015	363 636	-229 782	133 854
Förändringar enl kommundirektörens förslag	-1 355	-1 148	2 503
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	3 395	-1 148	2 247
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Återföring organisationsöversyn	-2 000		-2 000
Återföring e-arkiv	-500		-500
Återföring bredbandsatsning	-2 000		-2 000
Återföring nytt ärendehanteringssystem	-250		-250
Kommundirektörens förslag till ram 2016	362 281	-230 930	131 351

Ram 2017 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till ram 2016	362 281	-230 930	131 351
Förändringar enl kommundirektörens förslag	3 463	-1 171	2 292
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	3 463	-1 171	2 292
Kommundirektörens förslag till ram 2017	365 744	-232 101	133 643

Kommentarer till driftbudget

- De senaste åren har avsatts engångsvis medel för feriepraktik varje enskilt år. I och med budget 2015 avsätts 1,2 mnkr permanent, oavsett att utformning av feriepraktiken kan förändras mellan åren.
- För eventuell organisationsöversyn anslås engångsmedel om 2,0 mnkr för 2015. Dessa återförs 2016.
- KS uppdras att teckna avtal med Kungliga Tekniska Högskolan för att samverka avseende kandidat- och examensarbeten, seminariearbeten kring gemensamt aktuella frågor inom fastigheter, byggande och hållbar utveckling/miljökunskap. För detta avsätts 2,0 mnkr.
- Som kompensation för en höjd internränta medges kommunstyrelsen ramhöjning om 0,4 mnkr.
- För införande av e-arkiv avsätts medel: dels 600 tkr för den årliga driften, dels successivt under treårsperioden för att implementera tilltänkta delar i e-arkivet 2 mnkr 2015 samt 1,5 mnkr vardera åren 2016 och 2017.
- För införande av nytt ärendehanteringssystem avsätts 250 tkr i engångsmedel. Befintliga budgetmedel för nuvarande ärendehanteringssystem bedöms räcka för årliga driftkostnader.
- Kommunen har under de senaste åren implementerat ett antal nya verksamhetssystem gemensamma för samtliga nämnder, exempelvis ledningssystem. Kommunstyrelsen bär driftkostnaderna för dessa system, KS kompenseras för de ökade kostnaderna med 1,0 mnkr.

- Kommunen föreslås införa avgift för borgerlig vigsel. Avgiften föreslås uppgå till 800 kronor om minst en av parterna är kommunmedlem. Avgiftsnivån baseras på att kommunen hyr ut sina lokaler för 300 kronor per timme till allmänheten och politiska företrädare samt en kostnad på 500 kronor för ersättning till vigselförrättare avseende den administration som krävs avseende förberedelse och genomförande av vigselceremoni. För par som inte är kommunmedlemmar föreslås avgiften bli 1000 kronor, mot bakgrund av att kommunen inte har skyldighet att erbjuda borgerlig vigsel till icke kommunmedlemmar.

Fastigheter

- Ansvaret för kommunens verksamhetslokaler finns sedan några år hos kommunstyrelsen, fastighetsenheten. Nämnder och verksamheter betalar internhyra för sitt lokalutnyttjande. En översyn av hyressättningen gjordes inför 2013, bl a för att uppmuntra ett effektivt lokalutnyttjande. Nämndernas ramar räknades samtidigt om utifrån den nya hyressättningen.
- Fastighetsenheten kompenseras för höjd internränta, från 2,5 till 3,2 %, med 8,0 mnkr.
- I samband med förändrad redovisningsprincip i form av komponentavskrivning får enheten en sänkt ram om -9,5 mnkr för lägre underhållskostnad vilket till viss del vägs upp av att ramen höjs med 3,0 mnkr för ökade kapitaltjänstkostnader.
- I budget 2014 föreligger krav på kostnadseffektivisering av kommunens förvaltning av fastigheter motsvarande 8 mnkr, av en händelse samma belopp som effekten av höjd internränta. Budgeten för fastighetsenheten år 2015 blir därmed: kostnader 175,4 mnkr, intäkter -181,9 mnkr, nettointäkten motsvarar effekten av förändrad redovisningsprincip.

Finansieringsnämnden för utbildning

Nämnden ska sätta mål och genom systematisk uppföljning tillse att medborgarna får god kvalitet inom utbildningsområdet. Verksamheterna inom området är många; förskola och annan pedagogisk verksamhet, fritidshem, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning samt svenska för invandrare (SFI). Nämnden är finansieringsnämnd, ansvarar för kundval, ansvarar för vissa myndighetsbeslut och svarar i begränsad utsträckning för utförande av verksamhet i kommunal regi. Nämnden ska arbeta för att bredda utbudet av verksamheter i kommunen. Nämnden ansvarar även för tillstånd och tillsyn av förskoleverksamhet, skolpliktsbevakning samt fullgör kommunens uppgifter rörande skolskjutsar enligt skollagen.

Driftbudget

Volymutveckling

Antal i genomsnitt under året	Utfall 2013*)	KF Budget 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017
Förskola 1-2,5 år	1 060	861	859	873	890
Förskola 3-5 år	1 514	1 685	1 680	1 669	1 660
Grundskoleelever	5 836	6 061	6 133	6 250	6 342
Gymnasieelever	1 596	1 551	1 534	1 540	1 569

*) I utfall 2013 är antalet förskolebarn uppdelat i åldrarna 1-3 och 4-5 år.

Sammanställning

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017
Kostnader	1 101 840	1 149 258	1 175 372	1 211 540	1 249 170
Intäkter	-93 040	-93 361	-95 228	-97 133	-99 076
Summa netto	1 008 800	1 055 897	1 080 144	1 114 407	1 150 094
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr			24 247	34 263	35 687
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %			2,3%	3,2%	3,2%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2015 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2014	1 149 258	-93 361	1 055 897
Förändringar enl kommundirektörens förslag	26 114	-1 867	24 247
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Uppräkning lön och inflation	22 940	-1 867	21 073
Volymförändring förskoleverksamhet	-708		-708
Volymförändring grundskola	6 897		6 897
Volymförändring gymnasium	-1 715		-1 715
Återföring av höjd peng pedagogisk omsorg	-700		-700
Återföring tryggnad av tillgång till barnomsorg	-1 000		-1 000
Extra resurser till grundskolan för nyanlända	2 000		2 000
Höjd ersättning språkintruktionsprogram (gymn)	650		650
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Återföring matematiksatsning SKL	-300		-300
Återföring skolbiblioteksatsning	-250		-250
Återföring del av behörighetsutb.	-1 500		-1 500
Återföring ansökan om yrkeshögskolelinjer	-200		-200
Kommundirektörens förslag till budget 2015	1 175 372	-95 228	1 080 144

Ram 2016 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till budget 2015	1 175 372	-95 228	1 080 144
Förändringar enl kommundirektörens förslag	36 168	-1 905	34 263
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Uppräkning lön och inflation	23 488	-1 905	21 583
Volymförändringar förskoleverksamhet	632		632
Volymförändringar grundskola	11 431		11 431
Volymförändringar gymnasium	617		617
Kommundirektörens förslag till ram 2016	1 211 540	-97 133	1 114 407

Ram 2017 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till ram 2016	1 211 540	-97 133	1 114 407
Förändringar enl kommundirektörens förslag	37 630	-1 943	22 269
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Uppräkning lön och inflation	24 212	-1 943	22 269
Volymförändringar förskoleverksamhet	1 210		1 210
Volymförändringar grundskola	9 163		9 163
Volymförändringar gymnasium	3 045		3 045
Kommundirektörens förslag till ram 2017	1 249 170	-99 076	1 150 094

Kommentarer till driftbudget

- Nämnden erhåller volymkompensation 2015 med 6,9 mnkr avseende flera grundskoleelever. Samtidigt sjunker volymkompensationen något med -0,7 mnkr beroende på minskat antal barn i förskola och med -1,7 mnkr beroende på minskade årskullar i gymnasiet (siffrorna avser jämförelse med ursprunglig årsbudget 2014).
- Nämndens budget räknas upp med en sammanvägd faktor om 2 procent avseende löner och inflation. Detta slår igenom i pengbeloppen utom i för- och grundskolan, där uppräkningsen används till socioekonomisk differentiering (se nedan).
- Regeringen har i ett förslag (där riksdagsbeslut väntas under våren 2014) föreslagit att det i skollagen ska förtydligas att resurser ska fördelas efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Detta avser både förskola, grundskola och gymnasieskola, och föreslås gälla från och med juli 2014.
- Inflationsuppräkningsen av grundskolepengen (exklusive lokalersättning), 7 mnkr, används 2015 mot denna bakgrund till fortsatt socioekonomisk differentiering av skolpengen istället för en generell höjning. 2014 fördelades 7,8 mnkr enligt den socioekonomiska modellen, därmed uppgår nu den totala summan till 14,8 mnkr. Modellen innebär att skolor med många barn med lågutbildade föräldrar får en större resurstilldelning jämfört med skolor som har färre barn i denna kategori. Denna faktor har enligt forskning stor betydelse för elevernas skolresultat. Belopp kommer att redovisas i bilaga 7 så snart uppdaterad statistik finns tillgänglig, vilket beräknas bli senast i kommundirektörens slutliga förslag som presenteras i slutet av juni.
- Även inflationsuppräkningsen av förskolepengen (exklusive lokalersättning), ca 4,9 mnkr, används 2015 till en socioekonomisk differentiering av skolpengen istället för en generell höjning. Den modell som föreslås innebär på samma sätt som inom grundskolan att förskolor med många barn som har lågutbildade föräldrar får en större resurstilldelning jämfört med förskolor som har färre barn i denna kategori.
- Lokalersättningen i för- och grundskolepengen räknas upp med 2 %.
- Budgeten för nyanlända elevers skolgång föreslås förstärkas med 2 mnkr. Med nyanlända elever avses elever som inte har svenska som modersmål och som inte heller behärskar det svenska språket. För närvarande uppgår dessa till cirka 50 grundskoleelever som främst har sin skolgång i Farstavikens skola i de så kallade förberedelseklasserna. Syftet med satsningen är att öka elevgruppens möjligheter att nå målen i skolan.
- Nämnden får även en utökad ram med 0,65 mnkr för att höja ersättningen för språkintruktionsprogrammet i gymnasieskolan. Detta innebär att ersättningsnivån ökar från 107 tkr till 130 tkr.
- Tillägget till ersättningen till pedagogisk omsorg (10 %) som infördes 2014 avvecklas. Verksamheten får därmed från 2015 samma ersättning som förskolan. I konsekvens med detta reduceras nämndens ram med 0,7 mnkr.

- Programpengen för gymnasieskolan anpassas till den av Kommunförbundet Stockholms läns (KSL) framtagna gemensamma prislistan för länet, vilken kommer att återfinnas i bilaga 7 så snart den beslutats av KSL.
- För vuxenutbildningen finns en gemensam prislista för 18 av länets kommuner. Prislistan anger ersättning per poäng beroende på typ av utbildning och betyg, se bilaga 7. Indexuppräknning kommer att göras fr.o.m. 1 juli 2014 enligt de kommungemensamma avtal som slöts vid upphandlingen. Bilaga 7 kommer att uppdateras så snart aktuell prislista finns tillgänglig. Ersättningen ska täcka utbildningsanordnares samtliga kostnader.
- Satsningen på pedagogernas kompetens och behörighet inom för- och grundskolan fortsätter. Av tidigare avsatta medel finns 2,5 mnkr kvar i ramen under planeringsperioden, vilket ingår i skolpengen för för- och grundskola.
- Nämndens ram, och skolpengen, minskas med de tillfälliga medel som 2014 satsades på skolbibliotek och SKL:s matematiksatsning.
- Peng fastställs för förskola, pedagogisk omsorg, grundskola, fritidshem och gymnasieskola enligt bilaga 7.

Kultur- och fritidsnämnd

Nämnden ansvarar för kommunens fritids-, idrotts-, biblioteks-, och kulturverksamhet, spår, leder och anläggningar samt kulturskola. Nämnden är finansierings- och myndighetsnämnd och svarar i begränsad utsträckning för utförande av verksamhet i kommunal regi. Nämnden ska arbeta för att bredda utbudet av verksamheter i kommunen; privat-, förenings- och kommunalt drivna.

Driftbudget

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017
Kostnader	104 278	112 121	120 454	125 799	128 291
Intäkter	-12 341	-11 461	-8 765	-8 940	-9 119
Summa netto	<i>91 937</i>	100 660	111 689	116 859	119 172
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr			11 029	5 170	2 313
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %			11,0 %	4,6 %	2,0 %

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2015 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2014	112 121	-11 461	100 660
Förändringar enl kommundirektörens förslag	8 333	2 696	11 029
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	2 201	-172	2 029
Rameffekter av reviderad budget 2014	-2 268	2 868	600
Helårseffekt sporthall Porslinskvarteren	200		200
Halvårseffekt Kulturhus	5 000		5 000
Volymökning (kap kostn m.m)	1 000		1 000
Kompensation höjd internränta	200		200
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Projektkostnader kulturhuset	2 000		2 000
Kommundirektörens förslag till budget 2015	120 454	-8 765	111 689

Ram 2016 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till budget 2015	120 454	-8 765	111 689
Förändringar enl kommundirektörens förslag	5 345	-175	5 170
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	2 345	-175	2 170
Helårseffekt Kulturhus	5 000		5 000
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Återföring projektkostnader kulturhuset	-2 000		-2 000
Kommundirektörens förslag till ram 2016	125 799	-8 940	116 859

Ram 2017 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till ram 2016	125 799	-8 940	116 859
Förändringar enl kommundirektörens förslag	0	-0	0
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Uppräkning lön och inflation	2 492	-179	2 313
Kommundirektörens förslag till ram 2017	128 291	-9 119	119 172

Kommentarer till driftbudget

- Avsikten är att kommunen ska samla sina kulturaktiviteter i den tidigare Hushållsporslinsfabriken i Gustavsbergs Hamn, i investeringsbudgeten för 2014 avsattes för ändamålet 175 mnkr. De verksamheter som är tänkta att samlas där är; Bibliotek, Kulturskolor, Ungkulturhuset Gurraberg, Gustavsbergs Porslinsmuseum samt Gustavsbergs konsthall. I planerna ingår även att förlägga ett Näringslivscentrum och kommunalt "showroom" hit samt informationscentrumet "Visit Värmdö".

Samordningen gör att de kan samverka och stödja varandra samtidigt som synergieffekter uppstår vad gäller personal, lokaler och verksamheter. Porslinsfabriken kommer att samspela med den kulturhistoriskt intressanta miljön och befintliga kulturverksamheter i Gustavsbergs Hamn. Utvecklingen av huset medverkar till att förverkliga strategin för Gustavsbergs Hamn. Där anges bl.a. att Gustavsbergs hamn ska vara ett; Attraktivt besöksmål, Kluster för kultur och design, Centrum för aktiviteter och upplevelser samt en Plats med biblioteks- och kulturverksamheter.

På helårsbasis avsätts på driftbudgeten 10 mnkr, 5 mnkr 2015 och ytterligare 5 mnkr 2016. Dessutom avsätts 2 mnkr 2015 för projektkostnader för planering och utveckling av kulturhuset.

- Gustavsbergs Konsthall är tänkt att utgöra en del av Porslinsfabriken. Konsthallen har utvecklats till en nationell scen för det samtida konsthantverket med besökare från hela landet och internationella besökare. Genom sin inriktning tillför konsthallen övriga verksamheter i huset och i området en spetskompetens och bidra till ökad kvalitet och utveckling. Som

plattform för det samtida konsthantverket bidrar konsthallen också till att Gustavsberg behåller sitt starka varumärke och sin ställning ur ett nationellt och internationellt perspektiv. Den ideella föreningen Gustavsbergs Konsthall har erbjudit kommunen att ta över huvudmannaskap för konsthallen och dess varumärke. Förvaltningen föreslår att kommunen accepterar erbjudandet. Kostnader förknippade med detta får täckas inom ramen för avsatta budgetmedel för kulturhuset enligt ovan.

- 1 mnkr avsätts för att täcka ökade kapitalkostnader i takt med nya investeringar. Dessutom kompenseras nämnden för höjd internränta med 0,2 mnkr.

Socialnämnden

Nämndens ansvarsområden är stöd till personer med funktionsnedsättning, försörjningsstöd, arbetsmarknadsinsatser, flyktingmottagande samt individ- och familjeomsorg. I individ- och familjeomsorgen ingår bl.a. barn och familj, ungdom och familj, och familjerätten. Utöver detta finns ansvar för olika specialfunktioner som sociala kontrakt, bostadsförturer, kommunal hyresgaranti, serveringstillstånd samt budget- och skuldrådgivning. Verksamheten regleras av socialtjänstlagen (SOL), lagen om stöd och service till funktionshindrade (LSS), lagen om vård av unga (LVU), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM), samt speciallagstiftning inom olika områden.

Driftbudget

Volymutveckling

Antal i genomsnitt under året	Utfall 2013	KF Budget 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017
<i>Individ- och familjeomsorg:</i>					
Antal invånare 0-24 år	13 428	13 524	13 615	13 742	13 872
Antal invånare 25 år och äldre	26 157	26 630	27 456	28 140	28 754
<i>Funktionshindrade:</i>					
Antal invånare 0-64 år	33 553	33 850	34 375	34 953	35 478

Sammanställning

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017
Kostnader	388 147	379 684	410 067	422 219	434 423
Intäkter	-107 557	-100 919	-106 409	-108 468	-110 637
Summa netto	280 590	278 765	303 658	313 751	323 786
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr			24 893	10 093	10 035
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %			8,9%	3,3%	3,2%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2015 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2014	379 684	-100 919	278 765
Förändringar enl kommundirektörens förslag	30 383	-5 490	24 893
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Uppräkning lön och inflation	7 633	-2 018	5 615
Rameffekter av reviderad budget 2014	4 246	-3 472	774
Volymförändring individ- och familjeomsorg	2 400		2 400
Volymförändring funktionshindrade	1 680		1 680
Volymförändring ensamkommande flyktingbarn	1 224		1 224
Nytt boende Mörtånäs, helårseffekt	1 200		1 200
Nivåhöjning	12 000		12 000
Kommundirektörens förslag till budget 2015	410 067	-106 409	303 658

Ram 2016 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till budget 2015	410 067	-106 409	303 658
Förändringar enl kommundirektörens förslag	12 152	-2 059	10 093
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Uppräkning lön och inflation	7 892	-2 059	5 833
Volymförändring individ- och familjeomsorg	2 353		2 353
Volymförändring funktionshindrade	1 907		1 907
Kommundirektörens förslag till ram 2016	422 219	-108 468	313 751

Ram 2017 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till ram 2016	422 219	-108 468	313 751
Förändringar enl kommundirektörens förslag	12 204	-2 169	10 035
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Uppräkning lön och inflation	8 204	-2 169	6 035
Volymförändring individ- och familjeomsorg	2 215		2 215
Volymförändring funktionshindrade	1 785		1 785
Kommundirektörens förslag till ram 2017	434 423	-110 637	323 786

Kommentarer till driftbudget

- Pengbelopp, liksom nämndens övriga budget, räknas upp med en sammanvägd faktor om 2 procent avseende löner och inflation.
- Individ- och familjeomsorgen volymkompenseras utifrån två ålderskategorier i befolkningen; 0-24 år och 25 år och uppåt, med en beräknad snittkostnad i respektive kategori som grund. Det innebär för budget 2015 en volymkompensation om 2,4 mnkr. Samma modell tillämpas för beräkningen av ramar för 2016 och 2017. Volymkompensationen för funktionshindrade uppgår 2015 till 1,7 mnkr utifrån den beräkningsmodell som tillämpas.

Sedan 2014 tillämpas även en modell för volymkompensation för ensamkommande flyktingbarn. Ersättningsmodellen är tänkt att täcka resurser för myndighetsarbetet med denna grupp. I budget för 2015 föreslås en volymkompensation i denna del på 1,2 mnkr, motsvarande 20 tillkommande barn på helårsbasis jämfört med KF Budget 2014. Avstämning av antalet barn kommer att göras under året.

Summerat uppgår därmed volymkompensationen till socialnämnden 2015 till 5,3 mnkr.

- Nämnden tillförs utöver ordinarie volymkompensation 12 mnkr i ramhöjning för att förstärka nämndens ekonomi. Tillskottet ska ses i perspektivet av volymutvecklingen under 2013 och prognoserna för innevarande år, 2014, som pekar på markanta kostnadsökningar, bl a för försörjningsstödet. Resursbehov finns även för tryggnad av rättssäkerheten. Tillskottet om 12 mnkr ligger i nivå med nämndens totala underskott år 2013.
- Ett nytt särskilt boende med plats för 5 unga vuxna med funktionshinder kommer att stå färdigt i Mörtlös 2014. Nämnden erhöll 2014 3,5 mnkr i ramhöjning för att täcka tillkommande kostnader och tillförs nu ytterligare 1,2 mnkr för att täcka helårskostnaden, som uppskattas till 4,7 mnkr.
- I konsekvens med budgetrevidering 2014 tillförs nämnden medel för jobbstimulans inom ekonomiskt bistånd, enligt budgetpropositionen 2013 (beloppet ingår i posten *Rameffekter av reviderad budget* i tabellen ovan).

Finansieringsnämnden för äldreomsorg

Finansieringsnämnden för äldreomsorg ansvarar för att fullfölja kommunens uppgifter, inklusive myndighetsutövning, för stöd till äldre. Verksamheten regleras bl.a. av socialtjänstlagen (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ska sätta mål och genom systematisk uppföljning tillse att medborgarna får god kvalitet inom äldreomsorgen. Nämnden är finansieringsnämnd, ansvarar för kundval och är myndighetsnämnd inom äldreomsorgen. Nämnden ska arbeta för att bredda utbudet av verksamheter i kommunen; privat-, förenings- och kommunalt drivna.

Driftbudget

Volymutveckling

Antal i genomsnitt under året	Utfall 2013	KF Budget 2014	Prognos 2015	Prognos 2016	Prognos 2017
<i>Äldreomsorg:</i>					
Antal invånare 85 år och äldre	529	528	573	603	637

Driftbudget

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017
Kostnader	260 370	261 154	295 792	318 679	342 913
Intäkter	-48 101	-41 015	-45 400	-46 237	-47 090
Summa netto	212 269	220 139	250 392	272 442	295 823
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr			30 253	22 050	23 381
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %			13,7%	8,8%	8,6%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2015 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2014	261 154	-41 015	220 139
Förändringar enl kommundirektörens förslag	34 638	-4 385	30 253
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Uppräkning lön och inflation	5 223	-820	4 403
Rameffekter av reviderad budget 2014	3 565	-3 565	0
Volymförändringar äldreomsorg	22 950		22 950
Höjd peng somatiska vårdplatser	2 700		2 700
Sänkt momscompensation externa utförare	-1 000		-1 000
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Installation av nyckelfria lås	1 200		1 200
Kommundirektörens förslag till budget 2015	295 792	-45 400	250 392

Ram 2016 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till budget 2015	295 792	-45 400	250 392
Förändringar enl kommundirektörens förslag	22 887	-837	22 050
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Uppräkning lön och inflation	5 787	-837	4 950
Volymförändringar äldreomsorg	15 600		15 600
Höjd peng somatiska vårdplatser	2 700		2 700
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Återföring medel för nyckelfria lås	-1 200		-1 200
Kommundirektörens förslag till ram 2016	318 679	-46 237	272 442

Ram 2017 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till ram 2016	318 679	-46 237	272 442
Förändringar enl kommundirektörens förslag	24 234	-853	23 381
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Uppräkning inflation, m m	6 214	-853	5 361
Volymförändringar äldreomsorg	18 020		18 020
Kommundirektörens förslag till ram 2017	342 913	-47 090	295 823

Kommentarer till driftbudget

- Pengbeloppen, liksom nämndens budget i övrigt, räknas upp med en sammanvägd faktor om 2 procent avseende löner och inflation. 2015 års pengbelopp återfinns i pengbilagan (bilaga 7).
- Nämnden erhåller 23 mnkr i volymkompensation, eftersom antalet äldre (85 år och äldre) ökar markant (notera att ökningen till del sker redan 2014 och har därför till cirka halva beloppet tillförts nämnden i reviderad budget 2014).
- En översyn har gjorts av nuvarande ersättningsmodell för särskilt boende. Det har konstaterats att de genomsnittliga vårdnivåerna över tid är så lika att systemet med olika vårdnivåer är överflödigt. Istället föreslås en fast vårddygnersättning som differentieras beroende på om platserna på boendet har demens- eller somatisk inriktning. Den fasta vårddygnersättningen är en genomsnittlig ersättning och utföraren disponerar resurserna så att bemanningen anpassas efter de boendes omvårdnadsbehov. Med en fast vårddygnersättning blir budgeten mera stabil och förutsägbar. Systemet frigör dessutom resurser från vårdmättningsarbetet som istället kan läggas på individuella uppföljningar och verksamhetsuppföljningar som säkerställer att bemanningen motsvarar kraven och att den enskildes behov tillgodoses.
- En särskild satsning avseende ökad ersättning för platser i boende med somatisk inriktning görs 2015 med 50 kr per vårddygn och 2016 med ytterligare 50 kr, motsvarande 2,7 + 2,7 mnkr. Detta görs med anledning av socialstyrelsens föreskrifter om behovsanpassad bemanning inom äldreomsorgen som träder i kraft den 31 mars 2015. Föreskrifterna gäller inom alla särskilda boenden för äldre, dvs både för personer med demenssjukdom och för personer med somatiska symptom. Ersättningen inom boendet med

demensinriktning höjdes 2013, varför höjningen nu läggs på boendet med somatisk inriktning.

- För externa utförare tillkommer momskompensation på den ersättning som kommunen betalar bl.a. för platser på särskilt boende. Efter en genomgång av kostnaderna för kommunens egna särskilda boenden inom äldreomsorgen, anpassas momskompensationen till den faktiska aktuella kostnadssammansättningen, vilket innebär en minskning av kompensationen från 5,6 till 3,6 procent.
- Ett projekt genomförs avseende installation av nyckelfria lås hos hemtjänstens kunder. Detta är en säkerhetsfråga och ett sätt att förenkla rutinerna för hemtjänstpersonalen, samtidigt som det ger möjlighet att kunna registrera utförd hemtjänsttid hos kunderna. För detta avsätts 1,2 mnkr 2015.

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsämnden

Nämnden ansvarar för att med utgångspunkt från fullmäktiges riktlinjer samt regler i plan- och bygglagen, miljöbalken, livsmedelslagen med tillhörande lagstöd inom verksamhetsområdet pröva frågor om anmälningar/ansökningar till bygglov, enskilda avloppsanläggningar, strandskydd mm. Nämnden ska även utföra fortlöpande tillsyn av regelefterlevnaden inom området.

Driftbudget

Sammanställning

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017
Kostnader	32 747	30 635	30 058	30 663	31 280
Intäkter	-25 778	-22 687	-23 141	-23 604	-24 076
Summa netto	6 969	7 948	6 917	7 059	7 204
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr			-1 031	142	145
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %			13,0%	2,1 %	2,1%

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2015 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2014	30 635	-22 687	7 948
Förändringar enl kommundirektörens förslag	-577	-454	-1 031
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	593	-454	139
Kart- och GIS-stöd till SPN	-170	0	-170
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Återföring rådgivning avlopp/hållbart byggande	-1 000		-1 000
Kommundirektörens förslag till budget 2015	30 058	-23 141	6 917

Ram 2016 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till budget 2015	30 058	-23 141	6 917
Förändringar enl kommundirektörens förslag	605	-463	7 059
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	605	-463	142
Kommundirektörens förslag till ram 2016	30 663	-23 604	7 059

Ram 2017 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till ram 2016	30 663	-23 604	7 059
Förändringar enl kommundirektörens förslag			
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	617	-472	145
Kommundirektörens förslag till ram 2017	31 280	-24 076	7 204

Kommentarer till driftbudget

- Nämnden har tidigare haft budgetmedel för inköp avseende kart och GIS från samhällsplaneringsnämnden. Från år 2015 erbjuds bygg-, miljö och hälsoskyddsnämnden dessa tjänster kostnadsfritt, varför budgetramens sänks med 170 tkr.
- Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens timtaxor förblir oförändrade 2015.
- I budget 2015 avsattes 1 mnkr för rådgivning för enskilda avlopp och hållbart byggande (engångsanslag). Dessa medel återförs 2015.
- Om de föreslagna bygglovfria åtgärderna för komplementbyggnader upp till 25 kvm träder i kraft 1 juli 2014 är det mycket som talar för att bygglovsintäkterna kommer att minska påtagligt. Det finns anledning att följa utvecklingen.

Samhällsplaneringsnämnden

Nämnden ansvarar för planering av mark och vatten och ska se till att bostadsbyggande och samhällsbyggande främjas. Nämnden ansvarar för detaljplanering parallellt med kommunstyrelsen enligt plan- och bygglagen. Nämnden svarar även för drift och nyanläggning beträffande renhållning, VA-verksamhet, väghållning, trafik- och kollektivtrafikfrågor, samt skötsel av skogs- och parkmark mm. Nämnden är finansieringsnämnd, myndighetsnämnd och svarar i begränsad utsträckning för utförande av verksamhet i kommunal regi.

Driftbudget

Sammanställning

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017
Kostnader	120 827	106 481	116 128	118 238	120 492
Intäkter	-63 650	-55 133	-58 184	-59 348	-60 535
Summa netto	<i>57 177</i>	51 348	57 944	58 890	59 957
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr			6 596	946	1 067
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %			12,8 %	1,6 %	1,8 %

Specifikation till driftbudget

Driftbudget 2015 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
KF Budget 2014	106 481	-55 133	51 348
Förändringar enl kommundirektörens förslag	9 647	-3 051	6 596
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	2 167	-1 141	1 026
Effekter av reviderad budget 2014	2 410	-1 910	500
Kart- och GIS-stöd	220		220
Driftkostnader GC-vägar	300		300
Ökade kapitalkostnader	2 500		2 500
Vinterväghållning	2 500		2 500
<i>Varav tillfälliga medel:</i>			
Återföring vägunderhåll	-550		-550
Underhåll lekplatser	100		100
Kommundirektörens förslag till budget 2015	116 128	-58 184	57 944

Ram 2016 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till budget 2015	116 128	-58 184	57 944
Förändringar enl kommundirektörens förslag	2 110	-1 164	946
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	2 210	-1 164	1 046
Återföring underhåll lekplatser	-100		-100
Kommundirektörens förslag till ram 2016	118 238	-59 348	58 890

Ram 2017 (tkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Kommundirektörens förslag till ram 2016	118 238	-59 348	58 890
Förändringar enl kommundirektörens förslag	2 254	-1 187	1 067
<i>Varav ramförändringar:</i>			
Tillägg lön och inflation	2 254	-1 187	1 067
Kommundirektörens förslag till ram 2017	120 492	-60 535	59 957

Kommentarer till driftbudget

- Nämnden får utökad ram för kart- och GIS-stöd i syfte att kunna erbjuda dessa tjänster kostnadsfritt inom organisationen, 220 tkr.
- För ökade driftkostnader beroende på utbyggnaden av gång- och cykelvägar (GC-vägar) inklusive belysning utökas nämndens budget med sammantaget 0,3 mnkr jämfört med budget 2014.
- Ramen avseende kapitalkostnader utökas med 2,5 mnkr, delvis för att kompensera för höjd internränta men också för att täcka ökade kapitalkostnader pga utbyggnad av GC-vägar.
- 0,1 mnkr avsätts i en extra satsning på underhåll av lekplatser.
- De årliga kostnaderna för vinterväghållning varierar kraftigt. Från och med budget 2012 budgeteras och redovisas anslaget för vinterväghållning fortsatt under nämnden men dess förbrukning ska inte påverka nämndens budgetutrymme i övrigt. Budgetnivån har dock visat sig vara i underkant; nämnden medges utökad ram för ändamålet om 2,5 mnkr till 5,5 mnkr, vilket är i nivå med de senaste fem årens genomsnittliga kostnad. Nämnden får i uppdrag att återkomma med rapportering om effektiviseringsåtgärder för att rymma verksamheten inom budgetramen i delårsrapporten för 2015.
- Plantaxan höjs till 1 050 kr/h och inom Kart och GIS görs vissa justeringar i taxan, se separat bilaga.

Taxefinansierad verksamhet

Den taxefinansierade verksamheten finansieras direkt av brukarna. Budget för år 2015 presenteras nedan. De årliga över- respektive underskotten ackumuleras i verksamheternas balansräkningar.

Vatten och avlopp (VA), taxefinansierad

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017
Kostnader	100 656	102 879	109 417	120 530	131 707
Intäkter	100 656	-95 462	-104 095	-120 775	-133 558
Summa netto	0	7 417	5 322	-245	-1 851

Kommentarer till driftbudget

- VA-verksamheten är inne i en kraftig uppbyggnadsfas avseende kommunalt vatten och avlopp inom Värmdö kommun. Utbyggnaden är prioriterad bl a ur miljö- och hälsovårdssynpunkt. Efter att Käppaledningen tagits i drift befinner sig VA-utbyggnaden i nästa fas. Utbyggnaden koncentreras under 2015 till bl a Torsby, Ingarö och Strömma.
- Ekonomin för utbyggnaden är beroende av utbyggnadstakten och ränteläget. En snabb utbyggnad av de centrala delarna av Gustavsberg gynnar VA-ekonomin påtagligt. Räntekänsligheten är central då investeringarna finansieras via lånat kapital. VA-verksamheten visade ett underskott om 6,2 mnkr vid bokslutet 2013, därmed är det ackumulerade resultatet vid ingången av 2014 ett underskott om 7,9 mnkr. Även 2014 och 2015 förväntas underskott, enligt prognos i storleksordningen 5 – 8 mnkr årligen, men därefter beräknas VA vända till ett positivt resultat.
- VA-ekonomin är en av de viktigaste delarna av Värmdö kommuns ekonomi att fokusera på just nu. Förvisso har kommunen varit införstådd, sedan flera år tillbaka, att det kommer att bli några år med underskott. Dock är det ytterst viktigt att ha en god kontroll, så att underskottet inte skenar. Det gäller inte minst att se till att intäktssidan, relaterat till flera abonnenter, växer i önskvärd takt.
- Taxorna inom VA, såväl brukningstaxa som anläggningsavgift, höjs med 2,5% år 2015.

Renhållning och Slam (RH), taxefinansierad

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017
Kostnader	63 138	64 593	65 039	66 712	66 712
Intäkter	63 138	-59 567	-58 000	-60 020	-60 020
Summa netto	0	5 026	7 039	6 692	6 692

Kommentarer till driftbudget

- Renhållningsverksamhetens årliga resultat ackumuleras i balansräkningen. 2013 år redovisades ett underskott om 3,5 mnkr. Därmed uppgår det ackumulerade resultatet till 15,3 mnkr.
- Renhållningstaxan förblir oförändrad 2015.

Utbildningsstyrelsen

Utbildningsstyrelsen har ett övergripande ansvar för den kommunala produktionen inom främst utbildningsområdet, uppdelat på förskola, pedagogisk omsorg, grundskola, särskola, öppen ungdomsverksamhet, kulturskola, bibliotek, gymnasium, vuxenutbildning (CAS) samt kost och restaurang.

Driftbudget

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2013*	KF Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017
Kostnader	925 733	911 009			
Intäkter	-909 566	-911 009			
Summa netto	<i>16 167</i>	0	0	0	0
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr			0	0	0
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %					

*) Observera att kostnaderna var högre än intäkterna i bokslut 2013, vilket för utbildningsstyrelsen innebär ett underskott, då nettobudgeten är noll.

Kommentarer till driftbudget

- Utbildningsstyrelsen ska över tid finansiera sina kostnader med interna och externa intäkter och har därmed en nettobudget som är noll kronor.
- Styrelsen har en årlig omslutning på ca 900 mnkr. Det är först när beställarnämndernas budgetar är beslutade, som utbildningsstyrelsen kan besluta om sin budget, eftersom förutsättningarna avseende beställningar och ersättningsstorlekar finns först då.

Vård- och omsorgsstyrelsen

Vård- och omsorgsstyrelsen har ett övergripande ansvar för den kommunala produktionen inom vård och omsorg. Verksamheten är uppdelad på daglig verksamhet, boende LSS, personlig assistans, särskilt boende äldre samt hemtjänst/dagvård.

Driftbudget

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2013*	KF Budget 2013	Budget 2014	Ram 2015	Ram 2016
Kostnader	257 259	264 311			
Intäkter	-247 105	-264 311			
Summa netto	<i>10 154</i>	0	0	0	0
Förändring netto jämfört med föregående års budget i tkr			0	0	0
Förändring netto jämfört med föregående års budget i %					

*) Observera att kostnaderna var högre än intäkterna i bokslut 2013, vilket för vård- och omsorgsstyrelsen innebär ett underskott, då nettobudgeten är noll.

Kommentarer till driftbudget

- Vård- och omsorgsstyrelsen ska över tid finansiera sina kostnader med interna och externa intäkter och har därmed en nettobudget som är noll kronor.
- Styrelsen har en årlig omslutning på ca 250 mnkr. Det är först när beställarnämndernas budgetar är beslutade, som vård- och omsorgsstyrelsen kan besluta om sin budget, eftersom förutsättningarna avseende beställningar och ersättningsstorlekar finns först då.

Finansförvaltning – centrala åtaganden

Resultatbudget (mnkr) - = kostnad	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Förändring 2015/2014
Nämndernas nettokostnader	-1 792,7	-1 847,2	-1 953,5	-106,3
Centrala åtaganden (finansförvaltning)	83,6	-0,9	12,7	13,6
Verksamhetens kostnader	-1 709,1	-1 848,1	-1 940,8	-92,7
Skatteintäkter	1 727,5	1 764,7	1 862,9	98,2
Bidrag och avgifter utjämningsystem	161,7	165,3	164,4	-0,9
Finansnetto	-55,9	-41,5	-38,5	3,0
Årets resultat	124,2	40,4	48,0	7,6

Nedan följer specifikationer för finansförvaltningen och kortare beskrivningar av vissa poster.

Centrala åtaganden (mnkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Förändring 2015/2014
Pensionsutbetalningar, premier, mm	-22,7	-24,5	-25,5	-1,0
Pensionsskuldsförändring	-1,6	-7,0	-6,0	1,0
Löneskatt mm	-2,2	-6,5	-8,5	-2,0
Återbet AFA-premier	25,8	0,0	0,0	0,0
Fastighetsskatt och övriga kostnader	0,6	-1,0	-1,0	0,0
Internränta	57,8	45,0	61,0	16,0
Riskpremie fastigheter	0,0	18,6	20,0	1,4
Övriga intäkter	0,5	1,0	1,0	0,0
Statsbidrag maxtaxa och kvalitetsbidrag	20,3	20,3	19,6	-0,7
Infrastrukturstöd för skärgården	-6,3	-6,4	-6,5	-0,1
Vinster mark-/fastighetsförsäljning	33,4	0,0	0,0	0,0
Centrala Gustavsberg	-7,8	-1,5	-1,5	-1,5
Koncernbidrag Kommunhuset i Värmdö AB	0,0	0,0	12,9	12,9
Driftbidrag Gustavsbergsbadet	-11,4	-9,8	0,0	-9,8
Driftbidrag Porslinsmuseet	-2,8	-3,1	0,0	-3,1
Centralt avsatt utrymme, volymer	0,0	-13,0	-14,0	-1,0
Centralt avsatt utrymme, konjunktur mm	0,0	-13,0	-13,0	-13,0
Centrala åtaganden	83,6	-0,9	12,7	13,6

Pensioner

Posten *pensionsutbetalningar, premier mm* avser löpande utbetalningar av tjänstepensioner till tidigare anställda numera pensionerade, i första hand pensioner intjänade före 1998. Från år 1998 har kommunens pensionsåtagande till större delen hanterats genom den s k individuella delen, som utbetalas årligen i takt med att pensionerna intjänas (betalas via det s k PO-pålägget som belastar alla verksamheter).

Den pensionsskuld som redovisas i kommunens balansräkning omfattar enbart intjänade pensioner, på löner över 7,5 basbelopp, från och med år 1998. Förändringen av denna pensionsskuld belastar i huvudsak verksamheten via PO-

pålägget, men det PO-pålägget inte täcker redovisas på finansförvaltningen under rubriken *Pensionsskuldsförändring*. Den allra största delen av kommunens nuvarande pensionsåtaganden intjänades före 1998 och uppskattas till 592 mnkr. Enligt rådande redovisningspraxis ligger denna post helt utanför balansräkningen.

Internränta

Kommunen använder den internränta som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) rekommenderar. Internräntan ökar 2015 med 0,7 procentenheter till 3,2 procent, vilket är en anpassning till prognosen för den långa statsobligationsräntan 2015. Ökningen genomförs efter två år av sänkningar, från 4,2 procent 2012 stegvis ned till 2,5 procent 2014, räntan 2015 är därmed fortfarande en procentenhet lägre än den var 2012.

Nämndernas kostnader för internräntan beräknas öka med mellan 13 och 14 mnkr 2015. Allra mest berörs de verksamheter som förfogar över omfattande anläggningstillgångar, nämligen fastigheter och VA, och sammantaget står dessa för drygt 11 mnkr av ökningen. VA har en egen ekonomi, och får därför bära kostnadsförändringarna inom sitt kollektiv. Avseende kommunens lokaler bör förändringen som skett, först nedåt och sedan uppåt, i det längre perspektivet påverka internhyrorna. Kortsiktigt, i budget 2015, anpassas fastighetsenhetens budget inom KS till ränteökningen, på samma sätt som skedde med räntesänkningen 2014. Detta innebär att enhetens budget utökas med 8 mnkr. Även flertalet övriga nämnder som påverkas av den höjda internräntan kompenseras för detta, trots att effekten är relativt blygsam.

Mer om principerna kring internräntan återfinns i avsnittet Ekonomistyrningsprinciper.

Riskpremie fastigheter

Inför år 2013 gjordes en genomgripande översyn av kommunens internhyror i linje med fastställda hyresprinciper. Enligt dessa principer avsätts en särskild riskpremie om 2 procent av det bokförda värdet, vilket innebär ca 20 mnkr. Detta utrymme disponeras av kommunstyrelsens fastighetsutskott (se Kommunstyrelsen) och balanseras av en central intäkt. Riskpremien, som således hålls avskild från de internhyror som debiteras verksamheten, får ses som en reserv för exempelvis vakanser i lokalutnyttjandet och en fortsatt ränteuppgång.

Centralt avsatt utrymme

Kommunfullmäktige garanterar volymerna inom fler tunga verksamhetsområden genom pengsystem. Mot denna bakgrund, och att befolkningsutvecklingen och dess konsekvenser är osäker har avsatts ett särskilt utrymme på 14 mnkr för volymökningar.

Vidare budgeteras en konjunkturreserv, även den på 13 mnkr, vilket ger en viss beredskap för osäkerheten på företrädesvis intäktssidan kopplad till prognosen för skatteintäkterna.

Nämndernas budgetramar räknas upp generellt i årsbudgeten (2015 med 2 procent). Uppräkningen inkluderar såväl löneökningar som övriga prisökningar och därmed

reserveras inget utrymme centralt för löneuppräknings. Mer om denna princip finns i avsnittet Ekonomisk strategi.

Infrastrukturstöd skärgården

Infrastrukturstödet för skärgården omfattar merkostnader för både förskole- och skolenheter. Anslaget budgeteras centralt men genom successiv överföring av medlen under löpande budgetår disponeras dessa i praktiken av resultatenheterna i skärgården. Stödet räknas upp med samma index som nämndernas driftbudgetar.

Markförsäljning

Kommunen räknar inte med vinster av markförsäljning i budgetsammanhang. I den mån mark eller fastigheter avyttras, ska vinsten från dessa användas till att minska låneskulden, inte för att täcka kommunens driftskostnader. Dessa inkomster blir därmed inte en post att räkna med i kommunens driftbudget.

Framtidens Gustavsberg

Under 2014 går projektet Framtidens Gustavsberg in i en genomförandefas. Projektets ekonomiska planering framgår av bilaga 6b. På finansförvaltningen budgeteras 1,5 mnkr för att täcka projektets administrativa kostnader som inte kan belasta de olika delprojekten.

Koncernbidrag

I december 2013 bildades en aktiebolagsrättslig underkoncern till kommunkoncernen där kommunens helägda bolag ingår, moderbolag är Kommunhuset i Värmdö AB. Gustavsbergbadet AB och Gustavsbergs Porslinsmuseum AB, som nu ingår i den nya underkoncernen, bedöms dock erfordra fortsatta driftbidrag. Kommunen har därför reserverat särskilda medel för driftbidrag 2015, 12,9 mnkr, samma belopp budgeterades 2014.

Skatteintäkter

Skatteintäkter (mnkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Förändring 2015/2014
Kommunalskatt	1 726,6	1 764,7	1 862,9	98,2
Skatteavräkning	0,9	0,0	0,0	0,0
Summa skatteintäkter	1 727,5	1 764,7	1 862,9	98,2

Skatteintäkterna har beräknats med utgångspunkt från en oförändrad skattesats om 19,91 kr.

Osäkerheten kring skatteintäkterna är beroende av framför allt två faktorer, skattekraftstillväxten och befolkningsutvecklingen. Upplysningsvis motsvarar 1 procent förändring av skatteunderlaget ca 18 mnkr. Beräkningarna avseende skattekraftstillväxten grundas på den prognos som presenterades av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i slutet av april 2014. Prognosen innebär en ökning på 3,4 procent 2014 och 4,7 procent 2015.

Invånarantalet den 1 november 2014 är avgörande för skatteintäkterna 2015. Intäkterna i budgeten, både skatteintäkter och utjämning, är beräknade utifrån en

befolkningsökning på 400 invånare på årsbasis. Detta är en försiktighetsåtgärd, det låga alternativet i kommunens befolkningsprognos indikerar en ökning med drygt 700 personer. I slutet av april hade ökningen sedan 1 november 2013 varit ca 170 personer, befolkningsutvecklingen brukar dock öka mer under sommarmånaderna än i början av året. Mer om prognosen för kommunens skatteintäkter och befolkningsutveckling finns beskrivet i bilagorna Omvärldsfaktorer och Befolkning.

Skatteutjämning och statsbidrag

Bidrag och avgifter utjämningsystem (mnkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Förändring 2015/2014
Inkomstutjämningsbidrag	24,3	23,8	13,8	-10,0
Kostnadsutjämningsbidrag	60,2	84,7	94,8	10,1
Kostnadsutjämningsbidrag, eftersläpning	4,7	0,0	0,0	0,0
Regleringsposten	17,9	7,7	3,7	-4,0
Strukturbidrag	0,0	0,0	4,2	4,2
LSS-utjämning	-31,0	-35,3	-45,8	-10,5
Kommunal fastighetsavgift	85,6	84,4	93,7	9,3
Summa bidrag/avgifter utjämningsystem	161,7	165,3	164,4	-0,9

Skatteutjämningsen i kommunsektorn består i huvudsak av komponenterna *statligt inkomstutjämningsbidrag* och *kostnadsutjämningsbidrag*. Inkomstutjämningsbidraget syftar till att garantera samtliga kommuner en viss inkomstnivå i förhållande till riksgenomsnittet.

Kostnadsutjämningsen handlar om omfördelning mellan landets kommuner baserad på kommunernas beräknade strukturkostnader för olika verksamheter. 2014 genomfördes en förändring av systemet för både kostnads- och inkomstutjämningsbidrag. Förändringen innebar korrigerings av flera delmodeller som blivit föråldrade, med ganska kraftiga effekter för åtskilliga av kommunerna i Stockholms län. För Värmdös del handlade det om en nivåökning i kostnadsutjämningsbidraget om ca 15 mnkr från 2014. I perspektivet av att systemet syftar till att utjämna kommunernas förutsättningar och behov av att ta ut kommunalskatt användes tillskottet 2014 till en skattesänkning med 17 öre till 19:91.

Värmdö kommun är nettobidragstagare i kostnadsutjämningsbidragssystemet och bidragsnivån har, även utan att räkna in systemförändringen 2014, haft en stigande trend under senare år. 2015 syns en fortsatt ökning jämfört med budget 2014 med ca 10 mnkr.

Värmdö beräknas enligt aktuell befolkningsprognos inte få någon kompensation för eftersläpning av intäkter vid hög befolkningstillväxt under 2015. Inte heller 2014 fick Värmdö någon sådan kompensation.

För insatser enligt LSS (lagen om stöd till funktionshindrade) tillämpas ett separat nationellt utjämningsbidragssystem. Värmdö är en av de kommuner som betalar in pengar i systemet, kommunens kostnader har för det mesta tenderat att öka från år till år. 2015 har ökningen accelererat ännu mer och kostnaden beräknas stiga med nästan 11 mnkr till 45,8 mnkr.

Även avseende fastighetsavgiften 2015 finns en aktuell prognos från slutet av april 2014. Denna är dock relativt osäker, då en allmän fastighetstaxering av småhus kommer att genomföras under 2015, något som påverkar kommunernas intäkter av fastighetsavgiften i relativt hög grad. Den nu aktuella prognosen innebär för Värmdö kommun en intäkt om 93,7 mnkr, en ökning med ca 6,7 mnkr jämfört med 2014.

Finansnetto

Finansnetto (mnkr)	Bokslut 2013	KF Budget 2014	Budget 2015	Förändring 2015/2014
Finansiella intäkter	8,1	6,5	5,5	-1,0
Finansiella kostnader	-64,0	-48,0	-44,0	4,0
Finansnetto	-55,9	-41,5	-38,5	3,0

Jämfört med budget 2014 sänks finansnettot ned 2015 med 3 mnkr, en effekt av ett allttjämt relativt lågt ränteläge och väsentligt lägre låneskuld än vad som kalkylerades för ett år sedan.

Inom parentes kan nämnas att det höga utfallet 2013 avseende finansiella kostnader inte är representativt för kommunens finansiella kostnadsnivå. Anledningen till utfallet var att den s k diskonteringsräntan för pensionskulden korrigerades, vilket ledde till att den finansiella delen av pensionsavsättningen ökade med ca 19 mnkr.

Ekonomistyrning, budgetregler

Processen efter fullmäktiges beslut

Den av fullmäktige beslutade budgeten är en rambudget. Respektive nämnd ska så snart som möjligt på 2015 fastställa en detaljbudget för verksamhetsåret. Det är viktigt bl a för att ge såväl kommunal som enskild produktion förutsättningar att kunna planera sin verksamhet.

Respektive nämnd ska fastställa effektmål för verksamheten. Den politiska behandlingen i kommunstyrelse och kommunfullmäktige av budgetförslaget kan leda till ytterligare direktiv för nämndernas detaljbudgetarbete.

Driftbudget

Respektive nämnd får omdisponera medel inom sitt ansvarsområde om beslutet inte avviker från fullmäktiges beslut. Om en nämnd önskar utnyttja det utrymme som avsatts för volymökningar för annat ändamål ska frågan prövas av fullmäktige.

Minst en gång under löpande budgetår görs en budgetrevidering, varvid hänsyn tas till bl a ny befolkningsprognos med ändrade volymbedömningar.

Volymförändringar

En viktig grund för fördelningen av kommunens skattemedel är hur vi bedömer behovsutvecklingen inom kärnverksamheterna. Det faktum att fullmäktige fattar beslut om *peng* på ett antal områden innebär att fullmäktige tar på sig volymansvaret för dessa områden. Budgetramarna är beräknade med utgångspunkt från angivna pengnivåer samt prognostiserade volymer. Fullmäktiges volymansvar omfattar samtliga de pengnivåer som framgår av bilaga **7 Peng**.

Volymerna stäms av vid tre tillfällen:

- När budgeten fastställs
- När den reviderade budgeten behandlas (våren budgetåret)
- I bokslutet

Även andra delar av den kommunala verksamheten, än de som finansieras med peng, påverkas av volymrelaterade förändringar. Dessa förändringar måste också kunna beaktas i fördelningen av resurser; den hanteringen sker i allmänhet med prövning i varje enskilt fall i budgetprocessen. Strävan är dock att utveckla sätt att volymkompensera flertalet av de större verksamhetsområdena.

Investeringar

Investeringsbudgeten anges både som rambudget och budget för specifika investeringsobjekt. I detaljbudgetarbetet ska respektive nämnd fördela ramen på

specifika investeringsobjekt. I de fall fullmäktige har preciserat investeringar på objektsnivå är investeringsanslagen bundna på denna nivå, ändringar kräver således i dessa fall fullmäktigebeslut.

Principen att nämnderna inte automatiskt kompenseras för förändrade kapitaltjänstkostnader (se nedan) är i sig begränsande för investeringsnivån. Produktionsenheter och övriga utförare äger rätt att investera men tilldelas mot denna bakgrund inte några specifika investeringsmedel i budgeten.

Såsom huvudprincip tas enskilda investeringar upp i budgeten till hela sitt belopp det år investeringen förväntas påbörjas, oavsett om arbetet med investeringen beräknas pågå under flera budgetår.

För redovisning av investeringar gäller regler och principer från gällande lagstiftning på området och god redovisningssed. Dessutom gäller i Värmdö en beloppsgräns, en enskild investering ska uppgå till lägst ett halvt prisbasbelopp (2014 innebär detta 22 200 kr).

Investeringsmedel överförs mellan budgetåren genom beslut av fullmäktige i anslutning till bokslut.

Kapitaltjänstkostnader

Investeringar leder till driftkostnadskonsekvenser, bl a i form av kapitaltjänstkostnader (avskrivning och intern ränta). I driftbudgetramarna finns historiskt ett utrymme för kapitaltjänstkostnader, verksamheten kompenseras dock inte automatiskt för kapitaltjänstkostnadernas fluktuationer över tiden. Det innebär att respektive nämnd eller resultat enhet måste i sin planering (driftbudgeten) ta hänsyn till förväntade förändrade kapitaltjänstkostnader.

Till och från sker riktade investeringssatsningar, utifrån politiska prioriteringar. I sådana fall kan det vara motiverat att berörd nämnd helt eller delvis kompenseras för de ökade kapitalkostnaderna. Det prövas av fullmäktige i varje enskilt fall, liksom effekter av att internräntan höjs.

OH-kostnader

I Värmdö kommun är ledningsstödet anslagsfinansierat och servicefunktionerna, verksamhetsstödet, bekostas av samtliga verksamheter genom en så kallad overheadkostnad (OH).

De centrala OH-kostnaderna motsvaras av service från centrala funktioner rörande PA-service, ekonomiadministration, upphandling, IT, televäxel mm. Detta OH-påslag är 2015 **1,7 procent** för proVarmdos enheter och **1,8 procent** för övriga.

proVarmdos ledning/stab är förbehållen den kommunala produktionen och finansieras med ett särskilt OH-påslag. Nivån fastställs årligen av de två styrelserna som ansvarar för den kommunala produktionen. Enligt beslut i budget 2014 är nivån **1,2 procent**. Påslaget ska även täcka kostnaderna för produktionsstyrelserna. Enheterna inom proVarmdo belastas därmed med ett sammanlagt OH-påslag på **2,9 procent** (1,7 enligt ovan + 1,2).

Vid införandet av fördelning av OH-kostnader 2008 kompenseras samtliga nämnder och enheter för OH-påslagets ekonomiska effekter.

Uppföljning

Nämndernas ansvar för att uppnå uppsatta mål, utföra givna uppdrag och följa budgetramarna är grundläggande för styrningen av kommunen. För det krävs uppföljning av mål, ekonomi, volymer och uppdrag från kommunfullmäktige. All uppföljning, oberoende av på vilken nivå i organisationen den görs, utgör utgångspunkt för aktiva åtgärder för att komma till rätta med eventuella avvikelser.

Såväl mål som medel ska följas upp under löpande budgetår. En samlad uppföljning för kommunen sker dels i en delårsrapport (per 30/6), dels i tre budgetuppföljningsprognoser (per 31/3, 30/6 och 30/9). Delårsrapporten avser såväl kommunen som de kommunägda bolagen (koncernredovisning).

Resultatbalansering

En av grundpelarna i kommunens regler för resultatenheter är att dessa ska ta ansvar för respektive enhets ekonomiska resultat och föra det med sig mellan åren. De ackumulerade över- och underskotten öronmärks som en del av kommunens egna kapital. Ackumulerade överskott, som balanseras, begränsas till 5 procent av respektive enhets budgeterade bruttokostnader det aktuella året. Principen om balansering tillämpas under återstående tid av innevarande mandatperiod, därefter tas ny ställning i frågan.

De taxefinansierade verksamheterna Vatten och avlopp samt Renhållning balanserar till fullo det ekonomiska resultatet över åren och har dessutom en helt egen balansräkning, utanför den kommunala.

Nämnderna svarar för myndighetsutövning eller finansierar verksamhet som bedrivs i kommunal eller extern produktion men driver i allmänhet inte någon verksamhet. Mot denna bakgrund sker inte någon resultatbalansering av nämndernas ekonomiska resultat. För fleråriga driftprojekt kan dock balansering ske; prövning sker från fall till fall.

Startbidrag

Nya enheter, oavsett anordnare, inom förskola och grundskola ges möjlighet till ett startbidrag. Motivet för bidraget är att nya enheter ofta har merkostnader i samband med driftstarten. Det kan t ex handla om att personal måste anställas viss tid i förväg eller att intäkterna blir lägre i början beroende på att verksamheten inte kan komma upp i full volym från allra första dagen. Inköp av inventarier kan initialt leda till högre kapitaltjänstkostnader.

Startbidraget uppgår till en extra månads skolpeng och utbetalas till större delen (80 procent) tre månader före planerad driftstart med en avräkning sex månader efter driftstart. Bidraget utgår endast till nya enheter och således inte om det enbart handlar om en utökning av enhet, omorganisation eller flytt av enhet. Med ny förskola avses ny enhet, för vilken nämnden i särskild ordning utser anordnare. Bidraget utgår

i relation till det nettotillskott av platser som tillförs. Med nettotillskott avses effekten av den nya enhetens tillskott, minskat i förekommande fall med det antal platser anordnaren sänker kapaciteten med vid annan förskola.

Investeringsbudget 2015, ramar för 2016-2017

Investeringsbudgeten anges både som rambudget och budget för specifika investeringsobjekt. I detaljbudgetarbetet ska respektive nämnd fördela ramen på specifika investeringsobjekt.

Exploateringsprojekt redovisas separat, där beräknade utgifter och inkomster fördelas över tiden.

För att möta bedömda behov fastslås lokalförsörjningsplan enligt bilaga, bl a följande kan noteras:

- Behovet av högstadieplatser i Gustavsbergområdet ökar i framtiden, bl a till följd av exploateringen i Porslins kvarteren. Renovering av Farstavikens skola/Kvarnberget föreslås genomföras, vilket medför att antalet platser i mellan- och högstadiet utökas till ca 700. För att möjliggöra fortsatt verksamhet genomförs renoveringen etappvis. I budget 2014 har anslagits 75 mnkr, därtill förutsätts läggas under året 12 mnkr. I budgetförslaget upptas ytterligare 75 mnkr. Investering totalt således 162 mnkr.
- Ramen för reinvesteringar fastigheter höjs till 35,0 mnkr
- Investeringsmedel för ny gruppbostad funktionshindrade, 12,5 mnkr, avsätts 2017.
- I tidigare budget samt budgetförslag 2015 finns investeringsmedel för två förskolor, Fabriksstaden och Västra Mörnäs. Vidare inrymmer VärmdöBostäder AB:s byggnation i Charlottendal en förskola (sistnämnda upptas således inte i kommunens investeringsbudget).
- I Brunn planeras ett nytt särskilt boende 2016, inriktningen är att den byggs och tillhandahålls av annan än Värmdö kommun och att kommunen förhyr. Följaktligen har objektet inte tagits upp i kommunens investeringsplan.
- Ramen för reinvesteringar i fastigheter höjs till 35 mnkr per år.
- 5 mnkr satsas årligen under perioden 2015-2017 för att förbättra den yttre miljön på kommunens skolor.

För iordningställande av Kattholmen med bryggor och gästhamn etc avsätts 20 mnkr 2015, för ytterligare investeringar upptas 20 mnkr 2016.

41,1 mnkr avsätts under 2015-2017 till den fortsatta utbyggnaden av gång- och cykelvägar.

Satsningen på att reparera de kommunala vägarna fortsätter. Under perioden 2015-2017 avsätts för detta 14,5 mnkr.

Inom renhållningsverksamheten finns sedan tidigare avsatt 30 mnkr för Återvinningscentral Ekobacken, ytterligare 10 mnkr avsätts 2017.

VA-verksamhetens investeringar redovisas enligt beräknad åtgång respektive år. Detta för att undvika att belopp rullas från år till år. I budgeten ingår beräknade inkommande anslutningsavgifter som begränsar upplåningsbehovet. Investeringarna 2015 beräknas totalt till brutto 151,2 mnkr, varav 102,8 mnkr förväntas täckas av anslutningsavgifter.

Investeringsbudget 2015 och ramar för 2016-2017

tkr	Kvar från 2013	Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017	2015- 2017
Lokalförsörjningsplan	66 317	284 000	160 000	48 000	60 500	268 500
KOMMUNEN exkl taxefinansierad verksam	171 128	91 100	98 300	94 100	76 250	268 650
KOMMUNEN taxefinansierad verksamhet	133 121	110 980	102 828	57 553	42 012	202 393
Exploatering, netto			25 690	12 985	5 485	44 160
TOTALT		486 080	386 818	212 638	184 247	783 703

Lokalförsörjningsplan

tkr	Kvar från 2013	Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017	2015- 2017
Verksamhetslokaler	66 317					
Reinvesteringar fastigheter Ksfu		10 000	35 000	35 000	35 000	105 000
Energiåtgärder		10 000	10 000	8 000	8 000	26 000
Ombyggnad Kvarnbergsskolan*		87 000	75 000			75 000
Porslinsfabriken - ett kulturhus		175 000				
Ekedalsskolan**		2 000				
Förskola			35 000			35 000
Yttre miljö skolor			5 000	5 000	5 000	15 000
Ny gruppbostad					12 500	12 500
TOTALT FASTIGHETSINVESTERINGAR		284 000	160 000	48 000	60 500	268 500

*Varav 12 mnkr föreslagna i tilläggsärende 2014

**2 mnkr avsattes 2014 för att utreda total kostnad för renovering av Ekedalsskolan

Investeringsbudget 2015 och ramar för 2016-2017

tkr	Kvar från 2013	Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017	Summa 2015-2017
Kommunstyrelse	126 841	47 000	62 000	62 000	42 000	166 000
Investeringram LS&UA		2 000	2 000	2 000	2 000	6 000
Investeringsram mark och exploatering		40 000	40 000	40 000	40 000	120 000
Gustavsbergs hamn, promenad, småbåtshamn osv.		5 000				0
Kattholmen			20 000	20 000		40 000
Samhällsplaneringsnämnd	31 728	38 100	33 300	29 100	31 250	93 650
Reinvesteringar kommunala vägar		3 500	5 500	4 500	4 500	14 500
Tillgänglighetsanpassningar busshållplatser			2 000	2 000	2 000	6 000
GC-vägar		25 000	12 500	12 200	16 400	41 100
GC-vägar statlig medfinansiering		-3 100	-1 400	-400	-400	-2 200
Belysningsarmaturer		2 900	1 000	1 000	1 000	3 000
Trafiksäkerhetsåtgärder		2 500	3 000	3 000	3 000	9 000
Hemmesta sjöäng		300	200			200
Naturreservatsstrategi			1 500	1 450	800	3 750
Detaljplaner egen mark		1 100	1 000	1 000		2 000
Utbyggnad elladdstolpar		500	500			500
Övriga investeringar skattekollektiv*		5 400	7 500	4 350	3 950	15 800
Kultur- och fritidsnämnd	12 559	6 000	3 000	3 000	3 000	9 000
Ram för idrotts-, fritids-, och kulturanläggning		3 000	3 000	3 000	3 000	9 000
Motionsspår/ridstigar		3 000				0
TOTALT KOMMUNEN	171 128	91 100	98 300	94 100	76 250	268 650

*avser bl a upprustning av lekplatser, gångbroar, skogsbofältet etc, samt infartsparkeringar, kartering, fastighetsutredningar m.m.

Investeringsbudget 2015 och ramar för 2016-2017

Kommunen taxefinansierad verksamhet

tkr	Kvar från 2013	Budget 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017	2015- 2017
Renhållning	33 878	18 200	1 200	1 200	11 200	13 600
Direktinvesteringar		700	700	700	700	2 100
ÅVC Ekobacken		10 000			10 000	10 000
ÅVC Djurö		2 000				0
ÅVC Hemmesta		3 500				0
Nya sopmajjor bl a Nämndö		1 500				0
Reinvestering ÅVC skärgård		500	500	500	500	1 500
VA	99 243	92 780	101 628	56 353	30 812	188 793
Direktinvesteringar		850	850	850	850	2 550
Driftövervakning		300	500	500	500	1 500
Reningsverk		2 500	2 000	7 000		9 000
Vattenverk		4 900	3 300	2 000	10 750	16 050
Dagvatten		8 900	3 500	11 000	4 000	18 500
Utbyggnad huvudledningar		65 900	40 300	36 100	31 000	107 400
VA-exploateringar		8 550	150	4 000	8 000	12 150
Pumpstationer		4 100	7 600	7 200	6 200	21 000
Utbyggnad framtida avloppsförsörjning			4 000			4 000
VA-utbyggnad		46 000	89 000	137 500	142 200	368 700
VA-utbyggnad inkomst anslutningsavgifter		-49 220	-49 572	-149 797	-172 688	-372 057
TOTALT KOMMUNEN TAXEFINANSIERAD VERKSAMHET		110 980	102 828	57 553	42 012	202 393

VA-verksamhetens investeringar redovisas enligt åtgång respektive år. Inkluderat är även beräknad periodiserad anslutningsavgift som minskar upplåningsbehovet.

VA-utbyggnad	2015	2016	2017	2018
Anslutning småhus inom verksamhetsområdet				
VA-utbyggnad i förändringsområden				
VA-utbyggnad Stavnäs by, ny DP				
VA-utbyggnad Värmdövik-Herrviksnäs-Strömma omr. S3-S7				
VA-utbyggnad Kolvik omr K3				
VA-utbyggnad Torsby omr T3 och T4				
VA-utbyggnad Brunn omr I3				
VA-utbyggnad Brunn G:a Brunnsvägen omr I4				
VA-utbyggnad Korpolmen Mörtån M10				
VA-utbyggnad Närverängsvägen Hemmesta N1				
VA-utbyggnad SÖ, Saltarö Skärmarö väst				
VA-utbyggnad EN 1, Enkärret				
VA-utbyggnad A 1, Återvall				
VA-utbyggnad Barnviksnäs och Barnvik				
VA-utbyggnad Koviksudd Skeviksstrand				
VA-utbyggnad Norra Lagnö				
VA-utbyggnad Å1, Älvsala				
VA-utbyggnad Bullandö				
VA-utbyggnad Fagerdala				
VA-utbyggnad Älvsby industriområde				
VA-utbyggnad Fabriksstaden Centrala Gustavsberg				
VA-utbyggnad centrala Gustavsberg övriga				
VA-utbyggnad Östra Mörtån M8				
VA-utbyggnad Sandhamn Västerudd				

Investeringsbudget 2015 och ramar för 2016-2017

	Avslut, År-Månad		Förbrukat, tom 2013	Resterande budget, tom 2014	Budget 2015	Ram 2016	Ram 2017	Utblick 2018 och framåt	Totalt
Brunns centrum-område	dec-17	Netto	3 294	14 565	18 365	12 585	5 635	-42 340	12 104
<i>inklusive:</i>		<i>Utgifter</i>	3 294	14 565	18 365	12 950	6 000	0	55 174
<i>infartsparkering Näsuddsvägen</i>		<i>Inkomster</i>	0	0	0	-365	-365	-42 340	-43 070
<i>Väg 646, trafiksäkerhetsåtgärder</i>									
Vargbacken seniorboende	dec-16	Netto	3 425	7 708	7 325	400	-150	-48 465	-29 757
		<i>Utgifter</i>	3 425	7 708	11 325	400	0	0	22 858
		<i>Inkomster</i>	0	0	-4 000	0	-150	-48 465	-52 615
Östra Mörtånäs	dec-17	Netto	1 265	-547	0	0	0	0	718
		<i>Utgifter</i>	1 265	1 000	7 209	3 913	7 313	0	20 700
		<i>Inkomster</i>	0	-1 547	-7 209	-3 913	-7 313	0	-19 982
Summa netto				21 726	25 690	12 985	5 485	-90 805	-16 935
varav SPN (avser detaljplanearbete)			7 984	7 888	3 100				18 972

Brunns centrum-område: Utveckling av Brunn centrum inklusive anläggande av torg, parkering och lokalgata. Beräknade intäkter består av tomträttsavgäld på 365 tkr om året i 60 år. Projektet inkluderar även infartsparkering vid Näsuddsvägen samt trafiksäkerhetsåtgärder på väg 646.

Vargbacken: Detaljplan för seniorboende inklusive ombyggnad av Entreprenadvägen. Beräknade intäkter består av tomträttsavgäld på 300 tkr om året i 60 år.

Östra Mörtånäs: Nytt exploateringsområde för bostadsändamål inklusive kommunal väg och infartsparkering. Inkomster beräknas inflyta i form av gatukostnadsersättning och planavgifter.

Gustavsbergsprojektet

Efterfrågan på att bo i Gustavsberg är stor. Det är närheten till både skärgård och storstad som drar. Nu ska de spännande industrihistoriska miljöerna i centrala Gustavsberg utvecklas till en unik boendemiljö med kultur och skärgård inpå knuten. Cirka 2 300 nya bostäder kommer att skapas och nya parker med promenadstråk samt en idrottspark med äventyrslek och friluftsbad ska byggas.

Åtta detaljplaner

Projektet har delats upp i åtta olika områden; Fabriksstaden, Centrum, Hamnen, Kvarnbergsterassen, Vattentornsberget, Strandvik, Mariaterassen och Idrottsparken. En viktig del i utvecklingen är ombyggnaden av Gustavsbergsvägen till en allé samt utbyggnaden av parker.

Två detaljplaner är antagna, Fabriksstaden och Mariagatan, där utbyggnaden har påbörjats. För övriga delområden pågår ett arbete för att fastställa kommande utveckling av områdena genom detaljplaner. I Gustavsbergs hamn finns en äldre detaljplan.

Projektbudget

Gustavsbergsprojektets budget presenteras i bifogad tabell enligt principen förväntade likvidmässiga ut- och inbetalningar.

Försäljningsintäkterna har ökat i budget för 2015 från föregående år eftersom ett av kvarteren i Fabriksstaden som utgör mark för hyresrätt har sålts istället för att upplåtas med tomträtt.

Investeringsbudget

Investeringar i gemensamma anläggningar uppgår sammantaget till 193 mkr för hela projektet, varav 28,2 mkr 2015. Beloppen inkluderar omläggning av befintliga VA-ledningar men inte investering i nya ledningar och anslutningsavgifter. Den dominerande investeringen inledningsvis är ombyggnaden av Gustavsbergsvägen till en allé. Ombyggnaden startades under våren 2014 efter att detaljplanen för Fabriksstaden vann laga kraft under sommaren 2013.

Investeringarna i gemensamma anläggningar kommer sedermera att leda till kapitaltjänstkostnader (avskrivning + ränta), som belastar driftbudgeten.

Kommunen ansvarar för utbyggnad av gator, parker och VA i de olika delprojekten samt sanering av mark på de fastigheter kommunen äger. Fastighetsägare inom respektive delprojekt ersätter kommunen för gatukostnader vid utbyggnad. I samband med kommunens försäljning av mark för hyresrätter ska kommunen stå för gatukostnadsersättningen själva. Totalt beräknas kommunens ersättning för gatukostnader i området uppgå till 13,8 mkr. Det är en ökning med 4,5 mkr i jämförelse med föregående år. Kommunens exploateringskostnader har därmed ökat medan kommunens investeringskostnader för förvärv av fastigheter har minskat från 2014. Totala nettokostnaden för utbyggnad av gator och parker samt projektledning i

genomförandeskedet inom delprojekten är 58,7 mnkr. Nettokostnaden varierar över åren beroende på utfall av kostnader och intäkter. Kommunens förvärv av fastigheter uppgår till 83,6 mnkr.

Då utbyggnaden av detaljplanen för Fabriksstaden har påbörjats tydliggörs kostnader och intäkter över åren för de allmänna anläggningarna inom området i en separat del av budgeten.

Driftbudget (administration, exploateringsbidrag), markförsäljning

För administration avsätts 1,5 mnkr 2015 för kostnader som inte kan belastas olika delprojekt.

Till täckande av en större del av kommunens utgifter för gemensamma anläggningar erhålls exploateringsbidrag. Tabellens siffror rörande exploateringsbidrag avser externa bidrag från exploatörer. Bokföringsmässig periodisering av dessa intäkter framåt i tiden kommer att övervägas.

Projektet beräknas innebära markförsäljning för kommunen med 202,9 mnkr efter avdrag för nuvarande bokförda värden. Avkastning för mark som avses upplåtas för hyresrätt med tomträtt redovisas inte i budgeten.

Gustavsbergsprojektet - Projektbudget

Investeringar Mkr	Huvuddel	Nedlagt Prognos						Summa
		tom 2013	2014	2015	2016	2017	2018 -	
Gemensamma anläggningar								
Gustavsbergsvägen del A	A	2,1	9,1	16,8	9			37,0
Gustavsbergsvägen del B	B	0	0,3	0,4	5,3	13	3	22,0
Idrottsvägen	A	0,4	3,1	3,5				7,0
Värdögatan mm	B		0,3	0,1	1	7	5,5	13,9
Park Strandvik, strandpromenad mm	D		0,4	7,1	8,5			16,0
Överdäckning Farstaviken	C		0,3		9,5	17,7	13,8	41,3
Centrala parken	B		0,4	0,1	0,8	8,5	9	18,8
Äventyrslek	E			0,2	5,4			5,6
Blekängsvägen mm	E		0,4		1,8	12,4	13	27,6
GC-väg till Munkmora	E					1,2	2,6	3,8
Summa gemensamma anl		2,5	14,3	28,2	41,3	59,8	46,9	193,0
Exploateringskostnader, netto								
Mariagatan		0,3	1,7					2
Fabriksstaden/Porslins kvarteren		0,8	0,6	6,3	6,6	2	2	18,3
Hamnen		0,3	1,8					2,1
Strandvik								0
Kvarnbergsterassen		2,7	0,5		2,8	4,2		10,2
Centrum		2,6	0,5		2,4	6,7	3,9	16,1
Vattentornsberget				0,2	0,3	1	8,5	10
Summa exploateringskostnader		6,4	3,4	6,5	12,1	13,9	14,4	58,7
Fastigheter								
Fabriksstaden/Porslins kvarteren		0	17,8	65,85				83,65
Summa fastigheter		0	17,8	65,85	0	0		83,65
Summa investeringar totalt		8,9	35,5	100,55	53,4	73,7		335,35
Driftbudget och markförsäljning, Mkr								
Kostnader, Mkr								
Mariagatan, markföreningar		1	1,5					
Administration		4	1,5	1,5	1,5	1,5	3	13
Summa kostnader		4	1,5	1,5	1,5	1,5		13
Intäkter, Mkr								
Exploateringsbidrag (externa)		0	-17,2	-60,9	-15,7	-35,3		-129,1
Försäljning av mark		0	-46,5	0	-34,2	-51,7	-70,5	-202,9
Summa intäkter		0	-63,7	-60,9	-49,9	-87		-332
Drift o markförsäljning, netto		4	-62,2	-59,4	-48,4	-85,5		-319
Allmänna anläggningar Fabriksstaden/Porslins kvarteren, Mkr								
Kostnad		4,4	4	10	26	18	8,4	70,8
Intäkt				8,4	26	18	18,4	70,8

Pengbilaga 2015

Utbildning – pengnivåer 2015

Förskola skolpeng

Inflationsuppräknningen av pengerna (ca 4,9 mnkr) används till socioekonomisk differentiering. Modellen innebär att förskolor med många barn som har lågutbildade föräldrar får en större resurstilldelning jämfört med förskolor som har färre barn i denna kategori, enligt samma princip som grundskolan. Se tabell nedan för ersättningsbelopp per barn (kompletteras när ny statistik tagits fram).

Förskola skolpeng

Peng i kr per barn och år	Peng 2014	Peng2015 exkl adm pålägg 3%	Lokal-ersättning 2015	Adm pålägg 3%	Peng 2015
1-3 år	126 186	107 964	14 838	3 684	126 486
1-3 år, 25 tim	92 824	75 573	14 838	2 712	93 123
4-5 år	103 457	85 897	14 838	3 022	103 757
4-5 år, 25 tim	76 913	60 126	14 838	2 249	77 213
Allmän förskola, 15 tim	50 778	42 024	7 419	1 483	50 926

För fristående förskolor tillkommer 6 % momskompensation.

**Pedagogisk omsorg (t ex familjedaghem) skolpeng
Kommunala anordnare**

Peng i kr per barn/elev och år	Peng 2014	Peng 2015 exkl adm pålägg	Adm pålägg 3%	Peng 2015
1-3 år	138 805	122 802	3 684	126 486
1-3 år, 25 tim	102 106	90 411	2 712	93 123
4-5 år	113 803	100 735	3 022	103 757
4-5 år, 25 tim	84 604	74 964	2 249	77 213
Skolbarn				
Fklass	39 269	35 352	1 061	36 413
Åk 1-3	38 440	34 606	1 038	35 644
Åk 4-5	12 836	11 556	347	11 903

**Pedagogisk omsorg (t ex familjedaghem) skolpeng
Enskilda anordnare**

Peng i kr per barn/elev och år	Peng 2014	Peng 2015 exkl adm pålägg	Adm pålägg 1%	Moms-kompensation 6%	Peng 2015
1-3 år	144 276	122 802	1 228	7 442	131 472
1-3 år, 25 tim	106 131	90 411	904	5 479	96 794
4-5 år	118 288	100 735	1 007	6 105	107 847
4-5 år, 25 tim	87 939	74 964	750	4 543	80 257
Skolbarn					
Fklass	40 817	35 352	354	2 142	37 848
Åk 1-3	39 955	34 606	346	2 097	37 049
Åk 4-5	13 342	11 556	116	700	12 372

Grundskola skolpeng

Inflationsuppräknningen av peng (ca 7 mnkr) används även 2015 till socioekonomisk differentiering. Denna avser att stärka möjligheterna för att alla elever ska bli godkända. Modellen innebär att skolor med många barn som har lågutbildade föräldrar får en större resurstilldelning jämfört med skolor som har färre barn i denna kategori. Se tabell nedan för ersättningsbelopp per elev.

Grundskola skolpeng

Peng i kr per elev och år	Peng 2014	Peng 2015 exkl adm pålägg	Lokal-ersättning 2015	Adm pålägg 3%	Peng 2015
Fklass	63 892	51 342	10 608	1 859	63 809
Åk 1-3	66 539	53 756	10 710	1 934	66 400
Åk 4-6	69 449	53 231	14 127	2 021	69 379
Åk 7-9	77 122	59 431	15 402	2 245	77 078
Tilläggsbelopp, modersmål	7 367	7 295		219	7 514
Tilläggsbelopp, svenska som andraspråk	7 367	7 295		219	7 514
Tilläggsbelopp, särskilt stöd helt tilläggsbelopp	188 700				192 500
Tilläggsbelopp, särskilt stöd halvt tilläggsbelopp	94 350				96 250
Tilläggsbelopp, individuellt tilläggsbelopp					

För fristående skolor tillkommer 6 % momscompensation.

Socioekonomisk differentiering av skolpengen

Tabell redovisas när statistiken är uppdaterad.

Fritidshem skolpeng

Peng i kr per elev och år	Peng 2014	Peng 2015 exkl adm pålägg	Lokal-ersättning 2015	Adm pålägg 3%	Peng 2015
Fklass, Fritidshem	35 699	30 354	4 998	1 061	36 413
Åk 1-3, Fritidshem	34 945	29 608	4 998	1 038	35 644
Fritidsklubb	11 669	7 884	3 672	347	11 903

För fristående skolor tillkommer 6 % momscompensation.

Vuxenutbildning – ersättning till antagna utbildningsanordnare, kr per poäng

Gäller fr o m 1 juli 2013. Ny uppräknning gäller fr.o.m. 1 juli 2014, prislista kommer under juni månad.

Område	Maxpris kr/poäng för betyg E eller högre betyg	Maxpris kr/poäng för betyg F
Yrkesutbildningar – karaktärskurser inom naturbruk	63,20	58,10
Yrkesutbildningar – karaktärskurser inom bygg, el, energi, fordon, hantverk, industri	60,10	55,00
Yrkesutbildningar – karaktärskurser inom restaurang, bageri, konditori, livsmedel	57,00	52,00
Yrkesutbildningar – IT med teknikinriktning inkl. multimedia	45,80	40,70
Yrkesutbildningar – karaktärskurser inom omvårdnad, barn och fritid, handel och administration, hotell	42,80	37,70
Teoretiska gymnasiekurser	42,80	37,70
Fysik, biologi, kemi, inom de teoretiska gymnasiekurserna	53,00	47,90
Matematik samtliga kurser	45,80	40,70
Grundläggande vuxenutbildning	48,90	43,80
Kurser på distans – alla kurser	39,70	34,60
Orienteringskurser	48,90	-

Prislista för gymnasieskolan i Stockholms län

Prislistan uppdateras när KSL beslutat om länspriser för 2015.

Den ersättning som kommunen själv beslutar om för Språkintröduktion föreslås höjas från 106 904 kr 2014 till 130 000 kr 2015.

Äldreomsorg – pengnivåer 2015

Särskilt boende 2015

En satsning görs genom ökning av ersättningsnivån för somatiskt boende med 50 kr/dygn 2015. En ytterligare ökning om 50 kr planeras för 2016. Satsningen görs m.a.a. Socialstyrelsens föreskrifter om behovsanpassad bemanning inom äldreomsorgen.

Vårdsnivåpeng i kr per dygn	Peng 2014*	Peng 2015*	Prognos antal 2015	Prognos kostnad 2015 (tkr)
Nivå 0	112	114	5	451
Somatisk avd		1 507	146	80 284
Demens avd		1 729	91	57 425
<i>Nivå 1 Somatisk avd</i>	940			
<i>Nivå 1 Demensavd</i>	1 044			
<i>Nivå 2 Somatisk avd</i>	1 278			
<i>Nivå 2 Demensavd</i>	1 382			
<i>Nivå 3 Somatisk avd</i>	1 519			
<i>Nivå 3 Demensavd</i>	1 623			
<i>Nivå 4 Somatisk avd</i>	1 758			
<i>Nivå 4 Demensavd</i>	1 863			
			237	138 160

*) 2015 är måltidsavgiften inräknad i ersättningsnivån. 2014 tillkom 133 kr/dygn inom vårdnivå 1-4.

För externa utförare tillkommer 3,6 % i momskompensation

Demensdagvård 2015

Peng i kr per dag	Peng 2014*	Peng 2015*	Förändr (kr)	Prognos antal platser 2015	Prognos kostnad 2015 (tkr)
Ersättning/dag	1 234	1 259	25	17	5 349

*) I peng 2015 ingår ersättning för måltider med 55 kr/dag (2014: 54 kr)

För externa utförare tillkommer 3,6 % i momskompensation

Hemtjänst 2015

Peng i kr per timme	År 2014			År 2015		
	Zon 1 tätort	Zon 2 övrig kommun	Zon 3 glesbygd	Zon 1 tätort	Zon 2 övrig kommun	Zon 3 glesbygd
Dag kl 06.00 – 19.00	402	439	515	408	446	523
Kväll kl 19.00 – 22.00	428	465	549	435	472	558
Helg fred kl 19.00 – månd kl 06.00	459	501	589	466	509	598
Storhelg	512	558	655	520	567	665
Natt * månd - torsd kl 22.00 – 06.00	448	489	573	455	497	582

*) utöver årsavtalet avseende nattpatrull m.a.o. främst kl 22.00-23.00.

För externa utförare tillkommer 1,6 % i momscompensation.

Startersättning ny vårdtagare	kronor
Förenklat bistånd	400
Biståndsbedömda insatser	1200

Funktionshinderade – pengnivåer 2015
 Avser nivåbedömda platser inom kommunen

Funktionshinderade gruppboväder LSS, peng per år					
	<i>Peng 2014</i>	<i>Peng 2015</i>	<i>Förändring (kr.)</i>	<i>Prognos antal 2015</i>	<i>Prognos kostnad för peng (tkr) 2015</i>
Nivå 1	339 918	346 716	6 798	2	693
Nivå 2	468 107	477 469	9 362	9	4 297
Nivå 3	589 408	601 196	11 788	10	6 012
Nivå 4	839 709	856 503	16 794	17	14 561
Nivå 5	1 123 054	1 145 515	22 461	11	12 601
Totalt				49	38 164

Funktionshinderade servicebostad LSS, peng per år					
<i>Peng i kr per år</i>	<i>Peng 2014</i>	<i>Peng 2015</i>	<i>Förändring (kr.)</i>	<i>Prognos antal 2015</i>	<i>Prognos kostnad för peng (tkr) 2015</i>
Nivå 1	234 040	238 721	4 681	11	2 626
Nivå 2	313 920	320 198	6 278	11	3 522
Nivå 3	405 927	414 046	8 119	3	1 242
Nivå 4	578 668	590 241	11 573	0	0
Nivå 5	772 847	788 304	15 457	0	0
Totalt				25	7 390

Funktionshinderade daglig verksamhet LSS, peng per år					
<i>Peng i kr per år</i>	<i>Peng 2014</i>	<i>Peng 2015</i>	<i>Förändring (kr.)</i>	<i>Prognos antal 2015</i>	<i>Prognos kostnad för peng (tkr) 2015</i>
Nivå 1	63 420	64 688	1 268	19	1 229
Nivå 2	153 103	156 165	3 062	11	1 718
Nivå 3	214 310	218 596	4 286	19	4 153
Nivå 4	284 283	289 969	5 686	14	4 060
Nivå 5	371 750	379 185	7 435	11	4 171
Totalt				74	15 331